

Gemeenteraad Albrandswaard
p/a de griffie

Uw brief van:	Ons kenmerk:	1233099
Uw kenmerk:	Contact:	Mw. A. van der Plaat
Bijlage(n): 1	Doorkiesnummer:	+31180451569
	E-mailadres:	a.v.d.plaat@bar-organisatie.nl
	Datum:	

Betreft: Evaluatie minimabeleid Albrandswaard 2016

Geachte raadsleden,

INLEIDING

Hierbij bieden wij u de evaluatie van het minimabeleid aan over 2016.

De basis voor de evaluatie is de armoedemonitor 2016 die door het onderzoeksbureau Kwiz is opgesteld. In deze monitor is informatie verzameld over 2015 en 2016, de nadruk ligt op 2016. In de toekomst zal er jaarlijks een monitor worden opgesteld zodat de gegevens kunnen worden vergeleken.

De gemeente vindt het belangrijk dat alle kinderen kunnen meedoen, ook als hun ouders minder te besteden hebben. In Albrandswaard is in juni 2016 de Verordening Meedoen in werking getreden en is de inkomensgrens van de doelgroep in de minimaregelingen verhoogd van 110% naar 120% van de bijstandsnorm.

Dit gegeven is meegenomen in de monitor.

KERNBOODSCHAP

De cijfers in de armoedemonitor laten zien dat we op de goede weg zijn. We continueren daarom de koers die is ingezet.

TOELICHTING

- ✓ Er zijn 513 huishoudens met een laag inkomen¹, dat is 5% van de bevolking. In 2014 waren dat 446 huishoudens, 4% van de bevolking.
- ✓ Van de mensen met een laag inkomen heeft 50% een bijstandsuitkering, heeft 20% een AOW uitkering en heeft 31% een ander laag inkomen.
- ✓ Binnen de minima treffen we het meest alleenstaanden (50%) of eenoudergezinnen (22%).
- ✓ Kijken we naar leeftijden dan zijn de meeste minima van middelbare leeftijd (43%), afgezet tegen de gehele bevolking is het aandeel minima het grootst bij de personen tot 27 jaar (14%) en het kleinst bij 65+ (4%)

¹ Laag inkomen is in de monitor 110% van de bijstandsnorm

- ✓ Niet westerse allochtonen zijn vaker minima.
- ✓ Twee op de drie minima is langdurig² minima (67% van de minimahuishoudens)
- ✓ Ruim 5% van de kinderen groeit op in een gezin met een laag inkomen, dat zijn 285 kinderen.
- ✓ 24% van alle kinderen die leven in een eenoudergezin, behoren tot de minima.
- ✓ Nieuwe minima³ (16 % van alle minima) hebben vaker een bijstandsuitkering (50% van deze groep heeft een uitkering Participatiewet).

Informatie over de verschillende minima onderdelen

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Dit onderdeel wordt voor de gemeente uitgevoerd door SVHW en is succesvol te noemen. Er is aan 412 huishoudens kwijtschelding verstrekt. Dat is 86% van de doelgroep. Bij de beoordeling van kwijtschelding gelden andere (strengere) regels op het gebied van inkomen en vermogen.

Bijzondere bijstand

Op het onderdeel bijzondere bijstand is geen extra communicatie ingezet, toch is er een toename van de uitgaven te zien. Vooral voor de kosten levensonderhoud van Psychiatrisch ziekenhuis Delta. Verder zien we veel uitgaven voor bewind voering, proceskosten, inrichting van de woning en woonkosten door de vestiging van vergunninghouders. Stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden zorgt voor een stijging bij de uitgaven bijzondere bijstand.

Individuele inkomensvoetingsregeling

In juni 2016 is de inkomensgrens gewijzigd voor de doelgroep van deze regeling. Van 110% naar 120% van de bijstandsnorm. Een grotere doelgroep kan hierdoor gebruik maken van deze regeling. Uit dit onderzoek blijkt dat er vanaf juni 2016 geen aanvrager is geweest met een inkomen boven de 110%. Er zijn 513 huishoudens met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm in Albrandswaard. Van deze huishoudens hebben 345 huishoudens 'langdurig' een laag inkomen, dat is 67%. Er zijn 107 huishoudens die een toeslag hebben gekregen. Hiermee is het bereik 38%. Het gebruik van deze regeling is iets gestegen. Dit blijkt niet uit het percentage in de tabel blz. 16 van de monitor omdat de jaren niet te vergelijken zijn door de gewijzigde voorwaarden in de verordening.

Vooraf AOW gerechtigden zijn langdurig op een minimum inkomen aangewezen, dit komt omdat de meeste ouderen niet meer gaan werken en het inkomen niet meer wijzigt. De AOW gerechtigden hebben geen recht op een individuele inkomensvoetingsregeling zodat de stijging binnen deze groep geen effect heeft op het gebruik van deze regeling.

Collectieve zorgverzekering voor minima

Het afgelopen jaren is er flink ingezet op de communicatie op dit onderdeel en dat heeft geresulteerd in een groter bereik. Het bereik is in Albrandswaard 30%, in 2014 was dit nog 21%. Deze toename is positief. Het blijft echter moeilijk om de minima tot 130% van de bijstandsnorm te bereiken. Ook is het lastig om mensen te bewegen over te stappen naar een andere verzekeraar.

Er is een tweede aanbieder gecontracteerd. De nieuwe partij (DSW) is een kleine maatschappij en staat open voor maatwerk. Zo hebben we nu een aanbod voor de burgers die een traject schulddienstverlening volgen, deze burgers hebben vaak geen aanvullende verzekering en kunnen niet veranderen van maatschappij zolang er schulden zijn. Via DSW bieden wij deze burgers de mogelijkheid om een

² Langdurig is langer dan 3 jaar

³ Nieuwe minima heeft korter dan een jaar een uitkering

aanvullende verzekering af te sluiten. Ook is er een oplossing gezocht voor het hoge wettelijk eigen risico (385 euro). In de hoogste aanvullende verzekering van CZ en DSW wordt dit bedrag 'meeverzekerd'. De klant wordt hiermee ontzorgd, mijdt geen zorg en er zijn minder betalingsachterstanden.

Maatschappelijke participatiefonds (MPF) en Meedoen

In 2016 hebben 111 huishoudens van de regeling gebruik gemaakt, dat is 19% van de doelgroep. Dit aantal is gestegen t.o.v. 2014, toen was het bereik 16%. Ondanks de stijging van de deelname zijn we nog niet tevreden, we zetten daarom in op betere communicatie via de partners, clubs en verenigingen. In juni 2016 is dit Maatschappelijk participatie fonds overgegaan in de regeling Meedoen. De toegankelijkheid is verbeterd door een versimpeld aanvraagproces. De inkomensgrens is verhoogd naar 120% van de bijstandsnorm. De monitor zoomt door deze wijziging in op het onderdeel 'kinderen en Meedoen'. Ondanks de korte tijd van uitvoering Meedoen in 2016 is het gebruik onder de kinderen hoger; 53 huishoudens hebben Meedoen aangevraagd en 30 huishoudens de oude MPF regeling. Het bereiken van de niet uitkeringsgerechtigden is een blijvende uitdaging voor de gemeente. Hoe bereiken we de mensen die het nodig hebben. De inzet zal vooral gaan plaatsvinden via de maatschappelijke partners, de wijkteams en alle vrijwilligers die werken met minima. We richten ons op plaatsen waar minima bij elkaar komen en vrijwilligers in gesprek komen met deze mensen. Er zullen altijd minima zijn die geen gebruik willen maken van de regelingen om wat voor reden dan ook.

Kinderen

In Albrandswaard groeien 285 kinderen op een gezin met een laag inkomen. Van dit aantal is 61% te vinden in het uitkeringsbestand. Van alle kinderen die opgroeien in een eenoudergezin in Albrandswaard leeft 24% in een minimahuishouden. Deze kinderen willen we ondersteunen waar het nodig is. We willen graag dat ze 'gewoon' mee kunnen doen met sport, met school, met vriendjes, etc. Voor veel kinderen is 'gewoon' niet vanzelfsprekend doordat er sprake kan zijn van stress en spanning thuis. Er kan geen verjaardagsfeestje worden gegeven, vriendjes kunnen niet mee naar huis, er is geen geld voor iets leuks, etc. We willen dat deze kinderen mogelijkheden krijgen om mee te kunnen doen en om zich te kunnen ontwikkelen zodat deze kinderen uit de negatieve spiraal van armoede kunnen komen. Dat kunnen we niet alleen via minimaregelingen bereiken, daarvoor moeten we samenwerken met zowel professionals als burgers, met partners, met kerken, met scholen en iedereen die hier iets in kan betekenen.

Is een groter bereik het ultieme doel?

Het bereik van de minimaregelingen is een rode draad in de evaluatie.

Op grote lijnen zijn we tevreden over de toename van het gebruik van de regelingen, op onderdelen kan en moet het beter. Het bereik onder de kinderen in Albrandswaard moet groter worden. We moeten daarvoor blijven communiceren via folder, krant, brief etc. Maar dat alleen is niet genoeg. Sommige inwoners zijn laaggeletterd en bereiken we niet op deze manier. Mondelinge overdracht van kennis over de minimaregelingen is voor deze groep belangrijk. We willen meer samenwerken met sportverenigingen, clubs en scholen omdat zij zien waar financiële hulp nodig is. De samenwerking moet worden versterkt.

Het besef dat armoede niet alleen met geld (lees minimaregelingen) kan worden bestreden is belangrijk om in gedachten te houden. Armoede is een complex verhaal, raakt veel andere gebieden in het sociale domein. Heeft te maken met preventie schulden, met het hebben van een sociale netwerk en sociale vaardigheden, met het krijgen van een goed voorbeeld van ouders en familie, met het hebben van werk, met mee kunnen doen in de samenleving, met het krijgen van onderwijskansen, etc.

Als gemeente bieden we een financieel vangnet voor burgers die het nodig hebben. We stimuleren een zo groot mogelijk gebruik en zetten specifiek in op burgers die ons nog niet weten te vinden. We willen vooral kinderen ondersteunen. Hiermee scheppen we de randvoorwaarden die het mogelijk maken om zoveel mogelijk mee te doen aan de samenleving.

VERVOLG

Wat kunt u verwachten

- ✓ Een grote stap maken we met de nieuwe werkwijze schulddienstverlening in 2018. Door de inzet van meer 'zorg' en preventie willen we niet alleen de problematische schulden maar ook armoede bestrijden.
- ✓ Focus op vroeg signalering om problematische schulden te voorkomen.
- ✓ Informeren van de jong volwassenen; als je 18 jaar wordt verandert er veel, we willen de jongeren daar beter op voorbereiden en in begeleiden.
- ✓ De samenwerking met de wijkteams wordt verder uitgewerkt ('Samen Verder'), de wijkteams worden beter geïnformeerd over financiële zaken en minimaregelingen. Er wordt ingezet op preventie en integrale hulpverlening.
- ✓ Er wordt gewerkt aan een betere toegankelijkheid van de regelingen, eenvoudige aanvragen, minder controle en meer maatwerk.
- ✓ In de aanbeveling wordt gezegd meer in te zetten op de 'regeling huishoudelijke ondersteuning'. Dit onderdeel zal uit het beleid voor minima gaan verdwijnen omdat deze kosten naar verwachting worden opgenomen in de verordening WMO. Deze wijziging wordt in 2018 verwacht.
- ✓ Realiseren van een informatieboekje gericht op mogelijkheden Meedoen voor kinderen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
het college van de gemeente Albrandswaard,
de secretaris, de burgemeester,

Hans Cats

drs. Hans-Christoph Wagner

**ARMOEDEMONTOR
GEMEENTE ALBRANDSWAARD 2016**

Armoedemonitor gemeente Albrandswaard 2016

Een onderzoek naar de grootte en samenstelling van de minimapopulatie in de gemeente Albrandswaard.

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Albrandswaard

Datum

Mei 2017

Auteurs

Tessa Schoot Uiterkamp
Anne-Wil Hak

Databewerking

Wim Zijlema

KWIZ

Stavangerweg 23 - 5
9723 JC Groningen
050 - 5252473
contact@kwiz.nl

Uitgave

Deze publicatie is een uitgave van KWIZ. Het overnemen van cijfers en / of teksten is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze publicatie mag worden veeelvoudigd en / of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming van KWIZ

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Samenvatting.....	3
1. Minima in beeld	7
1.1. Kenmerken minimahuishoudens	7
1.2. Langdurige minima	9
1.3. Kinderen.....	11
1.4. Instromers op een minimuminkomen	13
2. Instrumenten voor financiële ondersteuning	14
2.1. Regelingen in het kader van het minimabeleid.....	14
2.2. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	14
2.3. Bijzondere bijstand	15
2.4. Individuele inkomensvoet.....	15
2.5. Collectieve zorgverzekering.....	16
2.6. Maatschappelijk participatiefonds / Meedoen.....	17
2.7. Participatie schoolgaande kinderen / Meedoen.....	18
2.8. Regeling huishoudelijke ondersteuning	18
2.9. Cumulatief gebruik inkomensregelingen	19
3. Gebruik Wmo en schuldhulpverlening	21
3.1. Wmo.....	21
3.2. Schuldhulpverlening	22
3.3. Cumulatief gebruik.....	23
4. Het armoedebeleid in perspectief	24
Bevindingen	24
Schatting hogere inkomens	26
4.2. Aanbevelingen	27
Bijlage 1. Verantwoording	29
Bijlage 2. Bevolkingskarakteristieken.....	31
Bijlage 3. Afkortingen	33

Inleiding

De gemeente Albrandswaard voert een actief minimabeleid gericht op de preventie en bestrijding van armoede. Twee jaar geleden heeft KWIZ de omvang en doelgroep van het armoedebeleid in beeld gebracht in de Armoedemonitor 2014.

De huidige armoedemonitor beschrijft stand van zaken in 2015 en meer in detail de stand in 2016. De peildata voor de minimapopulatie zijn 1 januari 2017 (beschrijft de populatie van 2016) en 1 januari 2016 (beschrijft de populatie van 2015). De resultaten worden vergeleken met die van de vorige Armoedemonitor.

Opzet van het onderzoek

Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van registratiegegevens van de verschillende lokale en landelijke regelingen die de gemeente uitvoert. Daarbij gaat het om de volgende voorzieningen: de Participatiewet, minimaregelingen, collectieve zorgverzekering (CZ en DSW), kwijtschelding gemeentelijke belastingen, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), schuldhulpverlening en wettelijke schuldsanering (WSNP). Daarnaast is een bestand van de Kamer van Koophandel met alle ZZP'ers in de gemeente gebruikt. Met behulp van de Basisregistratie Personen (BRP) zijn de gebruikersgegevens vervolgens op huishoudniveau gegroepeerd. Op deze manier ontstaat een samenhangend beeld op de omvang en samenstelling van de minimapopulatie, de mate van gebruik van voorzieningen en de overlap in het gebruik van voorzieningen op andere beleidsterreinen.

Leeswijzer

Na de samenvatting wordt in het eerste hoofdstuk de doelgroep voor het minimabeleid beschreven aan de hand van een aantal kenmerken. Vervolgens worden in hoofdstuk 2 alle regelingen die de gemeente kent in beeld gebracht en gaan we nader in op het cumulatief gebruik van voorzieningen. In het derde hoofdstuk wordt het gebruik van de Wmo en schuldhulpverlening beschreven en de overlap met de minimahuishoudens in beeld gebracht. In het laatste hoofdstuk formuleren we een aantal conclusies en aanbevelingen.

Samenvatting

In de gemeente Albrandswaard hebben op 1 januari 2017 **513 huishoudens** een inkomen tot **110 procent Wsm**. Dit is **5 procent** van alle 10.170 huishoudens in de gemeente. In deze 513 huishoudens wonen in totaal 1.003 personen; 718 volwassenen en 285 kinderen. Ten opzichte van 2014 is het aantal en aandeel minimahuishoudens gestegen.

De gemeente Albrandswaard heeft, met de Verordening Meedoen, per 20 juni 2016 een aantal regelingen verruimd van 110 naar 120 procent Wsm. Omdat dit een erg korte periode is en ook omdat niet alle regelingen tot 120 procent Wsm toegankelijk zijn, beschrijven we de kenmerken van de doelgroep tot 110 procent Wsm. De verordening heeft er overigens (vooralsnog) niet voor gezorgd dat er een grotere doelgroep bij de gemeente in beeld is.

Bijna de helft van de minimahuishoudens heeft een bijstandsuitkering

Van de minimahuishoudens heeft 49 procent een bijstandsuitkering, 20 procent ontvangt AOW en 31 procent komt rond van een ander hoofdkomen zoals werk of WW. Ten opzichte van 2014 is het aandeel AOW'ers onder de minima gestegen. In 2014 maakten zij 15 procent van de populatie uit. Daarnaast is het aantal bijstandsgerechtigden toegenomen.

Eenoudergezinnen meer kans op armoede

Eenoudergezinnen behoren vaker tot de minimapopulatie dan andere huishoudens: van alle eenoudergezinnen leeft 22 procent op een inkomen tot 110 procent Wsm. Alleenstaanden vormen in absolute zin de grootste groep onder de minima, 50 procent valt in deze categorie. Ten opzichte van 2014 is het aandeel alleenstaanden onder de minimapopulatie toegenomen en het aandeel eenoudergezinnen juist wat afgenomen.

De meeste minima zijn van middelbare leeftijd

In 43 procent van de minimahuishoudens is de oudste persoon tussen de 45 en 65 jaar oud. Afgezet tegen huishoudens in de gemeente is het aandeel minima het hoogst binnen de groep tot 27 jaar, daarvan heeft 14 procent een inkomen tot 110 procent Wsm. Onder 65-plussers is dit aandeel het laagst: 4 procent.

In Portland en Poortugaal Zuid is het aandeel minima hoger

In de woonwijk Portland en Poortugaal Zuid moet 6 procent van alle huishoudens rondkomen van een minimuminkomen. In Het Poortugaal Noord ligt dit aandeel met 2 procent het laagst.

Niet-westerse allochtone huishoudens zijn vaker minima

Van alle niet-westerse allochtone huishoudens in de gemeente moet 18 procent rondkomen van een inkomen tot 110 procent Wsm. Onder westerse allochtone huishoudens is dit 5 procent en onder autochtone huishoudens is dit 3 procent.

Twee op de drie minima is al drie jaar of langer minima

67 procent van alle minimahuishoudens tot 110 procent Wsm heeft drie jaar of langer een inkomen tot 110 procent Wsm. In totaal gaat het om 345 huishoudens. Het aandeel langdurige minima is de laatste twee jaar stabiel. Het aandeel van 67 procent komt overeen met wat we bij de meeste andere gemeenten zien. Vooral AOW-huishoudens en huishoudens zonder kinderen zijn langdurig op een minimuminkomen aangewezen.

Ruim 5 procent van alle kinderen groeit op in een minimahuishouden

Van de 5.636 kinderen die de gemeente telt, groeien 285 op in een minimahuishouden met een inkomen tot 110 procent Wsm. Dit is ruim 5 procent van alle kinderen in de gemeente. Het aantal en aandeel kinderen is nagenoeg gelijk aan dat in 2014 en 2015. Van alle kinderen uit een eenoudergezin, behoort 24 procent tot de minima. In Poortugaal Zuid is het aandeel minimakinderen met 9 procent het hoogst. In Poortugaal Noord groeien nauwelijks kinderen op in een minimahuishouden.

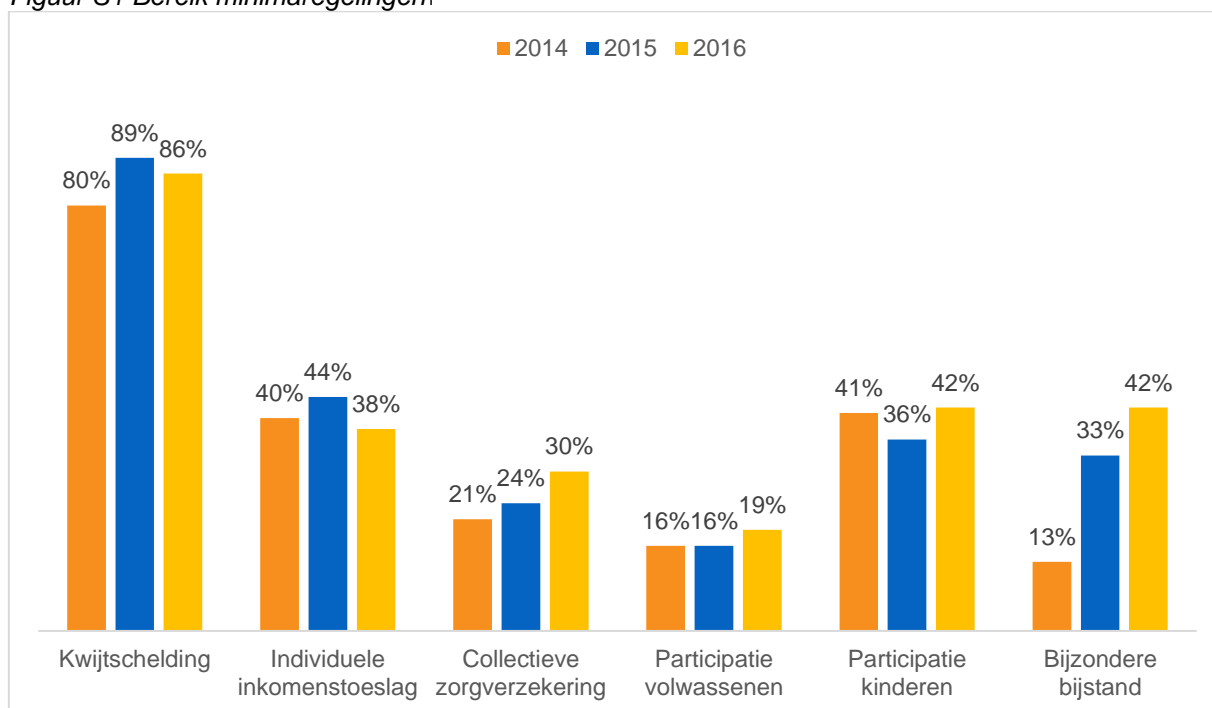
Nieuwe minima hebben vaak een bijstandsuitkering

16 procent van alle minima (80 huishoudens) leeft korter dan een jaar op een inkomen tot 110 procent Wsm. Ruim de helft van deze groep komt rond van een uitkering in het kader van de Participatiewet.

Bereik minimaregelingen

De volgende figuur geeft het bereik van de minimaregelingen weer. Dit is het aantal huishoudens dat in 2016 gebruik heeft gemaakt van de regeling, afgezet tegen de doelgroep per regeling. Voor de individuele inkomensvoet, de participatie volwassenen en participatie kinderen geldt dat in 2016 de doelgroep bestaat uit huishoudens tot 120 procent Wsm. In 2014 en 2015 lag de inkomensgrens op 110 procent Wsm.

Figuur S1 Bereik minimaregelingen¹

- Het bereik van de kwijtschelding is met 86 procent hoog te noemen. Bij de meeste gemeenten vinden we een bereik van ongeveer 75 procent. In de voorgaande jaren was het bereik ook hoog.
- De individuele inkomensvoet heeft een bereik van 38 procent. Hoewel het bereik lager is dan in 2015, is het absolute gebruik in aantallen wel toegenomen. Dat het bereik alsnog is gedaald komt omdat de doelgroep groter is geworden. Bij andere gemeenten met een referentieperiode van drie jaar zien we meestal een bereik van 50 à 60 procent. In Albrandswaard is de inkomensvoet vanaf 20 juni 2016 verruimd naar 120 procent Wsm. Deze verruiming heeft er (nog) niet voor gezorgd dat ook langdurige minima met een inkomen tussen 110 en 120 procent Wsm van de toeslag gebruik hebben gemaakt; in 2016 hadden alle gebruikers een inkomen tot 110 procent Wsm.
- Het bereik van de collectieve zorgverzekering is met 30 procent gemiddeld te noemen. Zowel het bereik als gebruik is de laatste jaren gestegen. De gemeente biedt ook keuze uit twee zorgverzekeraars en meerdere pakketten. Hoewel de collectieve

¹ Voor 2016 is het gebruik van de participatieregeling vóór 20 juni en de regeling Meedoen ná 20 juni bij elkaar opgeteld. Dit gebruik is afgezet tegen de geschatte doelgroep van minima met een inkomen tot 120 procent Wsm. Ook het gebruik van de individuele inkomensvoet is voor heel 2016 afgezet tegen de geschatte doelgroep tot 120 procent Wsm. Voor de collectieve zorgverzekering is het gebruik afgezet tegen alle minima tot 110 procent Wsm. Veruit de grootste groep die collectief verzekerd is heeft namelijk een dergelijk inkomen.

- zorgverzekering toegankelijk is voor minima met een inkomen tot 130 procent Wsm, heeft veruit het grootste deel van de gebruikers een inkomen tot 110 procent Wsm.
- Het bereik van de participatieregeling voor volwassenen is met 19 procent vrij laag. In de meeste andere gemeenten zien we een bereik van 35 à 40 procent voor een participatieregeling. Vanaf 20 juni 2016 is de verordening Meedoen ingegaan en is de participatieregeling uitgebreid naar 120 procent Wsm. Deze verhoging van de inkomensgrens heeft (nog) niet geleid tot gebruik van de regeling door minima tussen 110 en 120 procent Wsm.
 - Het bereik van de participatieregeling voor schoolgaande kinderen is in 2016 gestegen naar 42 procent onder alle minimahuishoudens tot 120 procent Wsm met kinderen. Ook voor deze regeling geldt dat deze halverwege het jaar is vervangen door de regeling Meedoen waarmee de inkomensgrens is opgerekt van 110 naar 120 procent Wsm. Hoewel er maar één huishouden met een inkomen heeft tussen 110 en 120 procent Wsm gebruik heeft gemaakt van de regeling, is het totale gebruik en bereik van de regeling dus wel gestegen. Dit ligt dus niet aan de uitbreiding van de inkomensgrens. Wellicht heeft dit er wel voor gezorgd dat de regeling bekender is onder minima.
 - Het bereik (en gebruik) van de bijzondere bijstand is fors gestegen sinds 2014. In 2016 heeft 42 procent van alle huishoudens met een inkomen tot 110 procent Wsm een of meerdere keren gebruikgemaakt van de bijzondere bijstand. Meestal zien we een bereik van rond de 25 procent, al stijgt het bereik de laatste tijd wel. Een hoger gebruik van de overige minimaregeling kan het gebruik van de bijzondere bijstand naar beneden brengen.

Van de gebruikers van Wmo-voorzieningen heeft 9 procent een minimuminkomen

In 2016 hebben in totaal 938 huishoudens gebruikgemaakt van een of meerdere Wmo-voorzieningen. Procentueel gezien is dit 9 procent van alle huishoudens in de gemeente. Van deze 938 huishoudens heeft 12 procent een inkomen tot maximaal 110 procent Wsm. Dit is een redelijk normaal beeld dat we ook bij andere gemeenten zien.

Ruim 12 procent van de minima zit in een schuldhulpverleningstraject

In 2016 zaten 105 huishoudens in een schuldhulpverleningstraject; 1,0 procent van alle huishoudens in de gemeente. Deze huishoudens zijn voor het grootste deel alleenstaand (39 procent). Van alle 105 huishoudens heeft 61 procent (64 huishoudens) een inkomen tot 110 procent Wsm.

Minimahuishoudens maken ook gebruik van andere voorzieningen

Van alle minimahuishoudens heeft 22 procent ook gebruikgemaakt van de Wmo en ruim 12 procent zat in een lopend schuldhulpverleningstraject.

AANBEVELINGEN

Armoederegelingen

Het bereik van de collectieve zorgverzekering is weliswaar toegenomen sinds 2014, maar blijft nog achter bij Ridderkerk en Barendrecht. Van alle minima met een AOW-uitkering maakt een kwart gebruik van de collectieve zorgverzekering. Daarnaast wordt amper gebruikgemaakt van de nieuwe regeling voor huishoudelijke ondersteuning. Beide regelingen kunnen voor een doelgroep die kampt met een handicap of beperking en daardoor hoge zorgkosten heeft, veel vergoedingen bieden. Het is belangrijk dat zij geen zorg gaan mijden terwijl de gemeente deze regelingen aanbiedt. Zorg er daarom voor dat deze regelingen bekend worden of blijven onder de doelgroep die er het meeste baat bij heeft.

Sinds 20 juni 2016 is de verordening Meedoen ingegaan. Daarin zijn de grenzen van individuele inkomensvoet, de regeling participatie en de regeling voor schoolgaande kinderen verruimd naar 120 procent Wsm. De verruiming heeft er (nog) niet voor gezorgd dat huishoudens met een inkomen tussen 110 en 120 procent ook gebruikmaken van de regelingen. Wellicht zijn zij nog niet bekend met de nieuwe regelgeving, of zien zij zich niet als minima. Zorg er als gemeente in ieder geval voor dat mensen op de hoogte zijn van de nieuwe regelgeving.

Het is overigens bij veel gemeenten zo dat met name minima tot 100 en 110 procent Wsm gebruikmaken van het minimabeleid, ook bij regelingen met een grens tot 120 en 130 procent Wsm. De vraag is dus in hoeverre deze verruiming daadwerkelijk zal leiden tot een hoger gebruik van de regelingen en dan vooral onder de nieuwe doelgroep met een inkomen boven 110 procent Wsm.

Het gebruik van de bijzondere bijstand is de laatste jaren fors gestegen. Dit is ook een grote kostenpost voor de gemeente. Een hoog gebruik van de overige minimaregelingen kan het gebruik van de bijzondere bijstand doen dalen.

Inzet op kinderen

Het is van groot belang om kinderen in de opvoeding en op school financiële voorlichting te geven. Dit kan door de samenwerking te zoeken met de scholen, de wijkteams en de schulddienstverlening.

Vroegsignalering van betalingsachterstanden

Door samenwerking tussen publieke en private organisaties kan het tij van het ontstaan van schulden zo spoedig mogelijk worden gekeerd. De wijkteams hebben hierbij een signalerende rol. Door de samenwerking te intensiveren met woningcorporaties, water en energieleveranciers, ziektekostenverzekeraars, de wijkteams en de gemeente wordt tijdige interventie mogelijk. De gemeente zet de laatste tijd ook al meer in op vroegsignalering en op preventieve maatregelen, ook in dergelijke samenwerkingsverbanden. Daarnaast zorgt de gemeente ook meer voor nazorg.

Zet in op uitstroom bij 'nieuwe' minima

In 2016 zijn 80 huishoudens 'ingestroomd' in de minimapopulatie. De groep minima die korter dan een jaar een laag inkomen heeft zal nog sterk gemotiveerd zijn om weer extra inkomen te verwerven om zo weer terug te komen op hun oude inkomensniveau. Vooral voor nieuwe minima die door de crisis (ontslag) in deze situatie zijn terechtgekomen is de kans groot dat zij door hun recente werkervaring nog weer een nieuwe baan kunnen krijgen, in tegenstelling tot langdurige minima die al veel langer zonder werk zitten. Het is voor de gemeente van belang om ervoor te zorgen dat deze huishoudens niet in de bijstand terechtkomen. We adviseren de gemeente Albrandswaard om deze groep nader te analyseren op het perspectief op de arbeidsmarkt. De wijkteams in de gemeente kunnen daarvoor bijvoorbeeld ook worden ingezet. Daarnaast kunnen de wijkteams nieuwe minima ook wijzen op de minimaregelingen die de gemeente aanbiedt.

Aandacht voor schulden

Zet in op integrale schulddienstverlening: een samenhangend aanbod van preventie tot en met nazorg met als doel financiële problemen maar ook de oorzaken op te lossen. Een schuldenvrije toekomst is niet altijd haalbaar, maar een stabiele (schuld)situatie wel. De gemeente doet sinds 2015 zelfs de intakes en verwijst daarna (indien nodig) door naar PLANgroep. Het is essentieel dat alle betrokken partijen goed met elkaar samenwerken en ook inzetten op het (vroeg) signaleren van schulden. Ook hier ligt een rol bij de wijkteams.

Bestrijding kinderarmoede door een armoederegisseur

Landelijk blijkt dat de bestrijding van armoede niet altijd effectief is. De SER pleit voor een armoederegisseur in iedere gemeente, met als belangrijke taak de werkende minima in beeld te krijgen. Verder kan de armoederegisseur de vaak ingewikkelde aanvraagprocedures voor voorzieningen verbeteren. Ook scholen zijn belangrijk voor het signaleren van armoede. Leerkrachten zijn vaak de eerste buitenstaanders die de effecten bij kinderen opmerken. Ook moeten scholen kinderen leren met geld om te gaan én de eigen bijdrage van ouders beheersbaar houden.

1. Minima in beeld

In de gemeente Albrandswaard geldt voor een aantal gemeentelijke inkomensvoorzieningen een bovengrens van 110 procent van het wettelijk sociaal minimum (Wsm). In dit hoofdstuk beschrijven we de kenmerken van deze doelgroep in het jaar 2016. De doelgroep wordt vergeleken met de doelgroep in 2015 en de doelgroep in 2014 (de vorige armoedemonitor. In bijlage 2 staan de karakteristieken van de gehele bevolking van de gemeente beschreven.

1.1. Kenmerken minimahuishoudens

De volgende tabel bevat een overzicht van het aantal en aandeel minimahuishoudens in de gemeente.

Tabel 1.1.1 Huishoudens naar inkomen in Albrandswaard

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	2014		2015		2016	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Tot 100%	381	3,8%	475	4,7%	478	4,7%
100% tot 110%	65	0,6%	36	0,4%	35	0,3%
<i>Subtotaal</i>	<i>446</i>	<i>4,4%</i>	<i>511</i>	<i>5,1%</i>	<i>513</i>	<i>5,0%</i>
Overig	9.659	95,6%	9.576	94,9%	9.657	95,0%
Totaal	10.105	100%	10.087	100%	10.170	100%

In 2016 moeten 513 huishoudens in de gemeente rondkomen van een inkomen tot 110 procent Wsm. Ten opzichte van 2014 is dit aantal gestegen al heeft de grootste stijging zich voorgedaan in 2015. Ook landelijk zien we een stijging van het aantal minimahuishoudens. In 2016 besloegen de minimahuishoudens 5 procent van de gehele huishoudpopulatie in de gemeente. Dit aandeel ligt ver onder het landelijk gemiddelde van 11 procent. Ten opzichte van 2015 is het aantal en aandeel minima nagenoeg gelijk gebleven.

De gemeente Albrandswaard heeft per 20 juni 2016 een aantal regelingen verruimd van 110 naar 120 procent Wsm. Omdat dit een erg korte periode is en ook omdat niet alle regelingen tot 120 procent Wsm toegankelijk zijn, beschrijven we in de rest van dit hoofdstuk de kenmerken van de doelgroep tot 110 procent Wsm.

Inkomensbron

Als we de huishoudens met een inkomen tot 110 procent van het sociaal minimum uitsplitsen naar hoofdinkomen zien we de volgende verdeling.

Tabel 1.1.2 Inkomensbron minima, inkomen tot 110%

Inkomensbron	2014		2015		2016	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Participatiewet	226	51%	240	47%	250	49%
AOW	69	15%	104	20%	102	20%
Ander inkomen	151	34%	160	32%	151	29%
Zelfstandige	-	-	7	1%	10	2%
Totaal	446	100%	511	100	513	100%

Bijna de helft van alle minima met een inkomen tot 110 procent Wsm moet rondkomen van een bijstandsuitkering, in totaal gaat het om 250 huishoudens. Verder zijn er 102 minimahuishoudens waarvan het oudste gezinslid pensioengerechtigd is waar uitsluitend een AOW-inkomen binnenkomt. In de leeftijdsgroep tot 65 jaar treffen we 151 huishoudens met een ander hoofdinkomen aan waarvan we de hoogte kennen maar niet weten uit welke componenten dit bestaat. Het kan bijvoorbeeld gaan om een WW of WIA-uitkering, een inkomen uit werk of een combinatie hiervan. Daarnaast zijn er 10 kleine zelfstandigen die we terugzien in de minimapopulatie.

Sinds 2014 is het aantal bijstandsgerechtigden licht gestegen. Ook zien we ten opzichte van 2014 een stijging van het aantal pensioengerechtigden met een minimuminkomen. Bij de meeste andere gemeenten zien we de laatste jaren juist een daling van het aantal minima met AOW omdat mensen die nu met pensioen gaan vaak een hoger inkomen hebben dan een aantal jaar geleden. Het aantal ouderen is de afgelopen jaren toegenomen in de gehele gemeente.

Huishoudtype

Het volgende overzicht geeft het huishoudtype van de minimahuishoudens weer.

Tabel 1.1.3 Huishoudtype minima, inkomen tot 110%

Huishoudtype	2014	2015	2016		Alle huish.	Aandeel minima
			Aantal	Aandeel		
Alleenstaand	46%	47%	258	50%	26%	10%
Eenoudergezin	24%	23%	98	19%	4%	22%
Meerp. zonder kinderen	16%	19%	86	17%	41%	2%
Meerp. met kinderen	14%	11%	71	14%	29%	2%
Totaal	100%	100%	513	100%	100%	5%

Van alle minimahuishoudens is 33 procent in 2016 een huishouden met kinderen. Alleenstaanden vormen de grootste groep huishoudens. Alleenstaanden maken in 2016 met 50 procent de grootste groep uit onder de minima en dit aandeel stijgt sinds 2014. Het aandeel eenoudergezinnen wordt juist kleiner. Afgezet tegen alle huishoudens in de gemeente zijn het nog wel steeds eenoudergezinnen die het vaakst een minimahuishouden zijn: 22 procent van al deze huishoudens in de gemeente heeft een inkomen tot 110 procent Wsm.

Leeftijd

De volgende tabel geeft een overzicht van de huishoudens op basis van de leeftijd van de oudste persoon in het huishouden.

Tabel 1.1.4 Leeftijdsopbouw minimahuishoudens, inkomen tot 110%

Leeftijdscategorie	2014	2015	2016		Alle huish.	Aandeel minima
			Aantal	Aandeel		
Tot 27 jaar	3%	3%	22	4%	2%	14%
27 tot 45 jaar	37%	35%	167	33%	26%	6%
45 tot 65 jaar	44%	42%	222	43%	44%	5%
65 jaar en ouder	16%	20%	102	20%	29%	4%
Totaal	100%	100%	513	100%	100%	5%

De leeftijdsopbouw van de minimahuishoudens is vrijwel gelijk aan die van voorgaande jaren. De grootste groep is tussen de 45 en 65 jaar oud. De laatste kolom laat het aandeel minima ten opzichte van alle huishoudens zien. Hoe ouder, hoe minder kans op armoede. Het aandeel minima is het grootst onder huishoudens tot 27 jaar. Dit zien we niet vaak bij andere gemeenten. Het gaat in Albrandswaard echter wel om lage aantallen.

Geografische spreiding

In de volgende tabel de verdeling van minimahuishoudens naar wijk.

Tabel 1.1.5 Wijk minimahuishoudens, inkomen tot 110%

Wijk	2014	2015	2016		Alle huish.	Aandeel minima
			Aantal	Aandeel		
Portland	35%	32%	151	29%	26%	6%
Poortugaal Noord	5%	5%	28	6%	12%	2%
Poortugaal Zuid	30%	29%	170	33%	27%	6%
Rhoon Noord	7%	8%	36	7%	9%	4%
Rhoon Zuid	23%	26%	128	25%	26%	5%
Totaal	100%	100%	513	100%	100%	5%

Met een aandeel van 33 procent, woont het grootste aandeel minima in Poortugaal Zuid. De verdeling naar woonwijk schommelt de laatste paar jaar enigszins. Dit heeft onder andere te maken met bouwprojecten en overloop uit Rotterdam. Afgezet tegen alle huishoudens is het aandeel minima het grootst in Portland en Poortugaal Zuid; beide 6 procent.

Etniciteit

De volgende tabel geeft een overzicht van de minima op basis van de etniciteit van de oudste persoon in het huishouden.

Tabel 1.1.6 Etnische achtergrond minimahuishoudens, inkomen tot 110%

Etniciteit	2014	2015	2016		Alle huish.	Aandeel minima
			Aantal	Aandeel		
Autochtoon	51%	52%	261	51%	79%	3%
Westers allochtoon	12%	11%	49	10%	10%	5%
Niet-westers allochtoon	37%	37%	203	39%	11%	18%
Totaal	100%	100%	513	100%	100%	5%

Bijna 40 procent van alle minima in de gemeente is van niet-westerse allochtone afkomst. De grootste groep minima heeft een autochtone afkomst. Afgezet tegen alle huishoudens is de bevolkinggroep met een niet-westerse afkomst oververtegenwoordigd: bijna een vijfde van alle niet-westerse allochtone huishoudens heeft een inkomen tot 110 procent Wsm. Onder autochtone huishoudens is dit aandeel met 3 procent fors lager.

1.2. Langdurige minima

In deze paragraaf gaan we nader in op de achtergrondkenmerken van de groep die we langdurige minima noemen. Dit zijn huishoudens die langer dan drie jaar leven van een inkomen tot 110 procent Wsm.

De volgende tabel geeft een overzicht van het aantal jaren dat de minimahuishoudens in Albrandswaard zijn aangewezen op een minimuminkomen.

Tabel 1.2.1 Duur op het minimuminkomen

Duur	2014		2015		2016	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Tot een jaar	87	19%	74	14%	80	16%
Tussen 1 en 3 jaar	68	15%	107	21%	88	17%
Langer dan 3 jaar	291	66%	330	65%	345	67%
Totaal	446	100%	511	100%	513	100%

Een ruime meerderheid behoort tot de langdurige minima: twee derde van alle minima in de gemeente Albrandswaard leeft al minstens drie jaar op een inkomen tot 110 procent Wsm. Het absolute aantal huishoudens dat langdurig van een minimuminkomen afhankelijk is, is in twee jaar gestegen van 291 naar 345. In 2016 zijn 80 huishoudens ingestroomd in de minimapopulatie. In paragraaf 1.4 gaan we nader in op deze groep nieuwe minimahuishoudens.

Inkomensbron

De volgende tabel geeft de inkomensbron weer van de langdurige minima.

Tabel 1.2.2 Inkomensbron langdurige minima

Inkomensbron	2014	2015	2016		Alle minima	Aandeel langdurig
			Aantal	Aandeel		
Participatiewet	52%	45%	158	46%	49%	63%
AOW	20%	29%	95	27%	20%	93%
Ander inkomen	28%	26%	92	27%	31%	57%
Totaal	100%	100%	345	100%	100%	67%

Het aantal en aandeel ouderen is ook bij de langdurige minima in de afgelopen twee jaar gestegen. Huishoudens met AOW zijn vaker dan huishoudens met een ander inkomen langdurig afhankelijk van een minimuminkomen (93 procent van alle AOW'ers met een minimuminkomen). Gezien hun leeftijd is dit ook logisch, zij hebben immers geen perspectief meer op inkomensverbetering (door arbeid).

Huishoudtype

Het volgende overzicht geeft het huishoudtype van de langdurige minimahuishoudens weer.

Tabel 1.2.3 Langdurige minimahuishoudens naar type huishouden

Huishoudtype	2014	2015	2016		Alle minima	Aandeel langdurig
			Aantal	Aandeel		
Alleenstaand	45%	49%	180	52%	50%	70%
Eenoudergezin	25%	20%	62	18%	19%	63%
Meerpersoons zonder kinderen	18%	21%	65	19%	17%	76%
Meerpersoons met kinderen	12%	11%	38	11%	14%	54%
Totaal	100%	100%	345	100%	100%	67%

Net als onder alle minima, is onder langdurige minima het aandeel alleenstaanden ook gegroeid en het aandeel eenoudergezinnen afgenomen. Afgezet tegen alle minima zijn meerpersoonshuishoudens zonder kinderen het vaakst langdurig op een minimuminkomen aangewezen en huishoudens met kinderen het minst vaak.

Leeftijd

Tabel 1.2.4 Langdurige minimahuishoudens naar leeftijd

Leeftijdscategorie	2014	2015	2016		Alle minima	Aandeel langdurig
			Aantal	Aandeel		
Tot 27 jaar	1%	1%	1	0,3%	4%	5%
27 tot 45 jaar	38%	31%	98	28%	33%	59%
45 tot 65 jaar	41%	40%	151	44%	43%	68%
65 jaar en ouder	20%	29%	95	28%	20%	93%
Totaal	100%	100%	345	100%	100%	67%

De oververtegenwoordiging van de groep van 45 jaar en ouder vinden we uiteraard ook terug in de leeftijdsverdeling van de langdurige minima. Onder de jongere huishoudens bevinden zich, logischerwijze, relatief weinig langdurige minima.

Etniciteit

In tabel 1.2.5 geven we de verdeling naar etnische achtergrond van de langdurige minimahuishoudens weer.

Tabel 1.2.5 Langdurige minimahuishoudens naar etniciteit

Etniciteit	2014	2015	2016		Alle minima	Aandeel langdurig
			Aantal	Aandeel		
Autochtoon	49%	54%	193	56%	51%	74%
Westers allochtoon	12%	12%	38	11%	10%	78%
Niet-westers allochtoon	39%	34%	114	33%	39%	56%
Totaal	100%	100%	345	100%	100%	67%

De verdeling van langdurige minima naar etniciteit is enigszins gelijk aan de verdeling naar etniciteit onder alle minimahuishoudens. Verder zien we dat de groep autochtonen een steeds groter deel van de langdurige minima uitmaken, van 49 procent in 2014 naar 56 procent in 2016. Het aandeel langdurige minima van allochtone afkomst daalt juist. Dit zal te maken hebben met de grotere instroom onder deze groep.

1.3. Kinderen

In deze paragraaf gaan we nader in op de groep kinderen in de leeftijd tot 18 jaar die opgroeit in een minimahuishouden met een inkomen tot 110 procent Wsm.

Tabel 1.3.1 Aantal kinderen in (minima)huishoudens

Categorie	2014	2015	2016
Alle kinderen in Albrandswaard	5.737	5.655	5.636
Kinderen in minimahuishouden tot 110%	285	290	285
Aandeel kinderen in minimahuishouden	5,0%	5,1%	5,1%

Van de 5.636 kinderen in Albrandswaard leven er 285 in een huishouden met een inkomen tot 110 procent Wsm. Procentueel gezien is dit 5,1 procent van alle opgroeiende kinderen in de gemeente. Dit is vergelijkbaar met de voorgaande jaren.

Naar leeftijd maken we onderscheid in kinderen tot 4 jaar, van 4 tot 12 jaar (basisschoolleeftijd) en 12 tot 18 jaar (voortgezet onderwijs).

Leeftijd

Tabel 1.3.2 Kinderen in (minima)huishoudens naar leeftijd

Leeftijd	2014	2015	2016		Alle kinderen	Aandeel minima-kinderen
	Minima		Aantal	Aandeel		
Tot 4 jaar	16%	19%	53	19%	19%	5%
4 tot 12 jaar	51%	48%	134	47%	46%	5%
12 tot 18 jaar	33%	33%	98	34%	35%	5%
Totaal	100%	100%	285	100%	100%	5%

De verdeling van kinderen in een minimahuishouden naar leeftijd is redelijk gelijk aan die van voorgaande jaren. Voor elke leeftijdscategorie geldt dat 5 procent van de kinderen opgroeit in een minimahuishouden.

Inkomensbron

Tabel 1.3.3 Kinderen in minimahuishoudens naar type inkomen

Inkomensbron	2014		2015		2016	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Participatiewet	163	57%	172	59%	174	61%
AOW	10	4%	0	-	0	-
Ander inkomen	112	39%	118	41%	111	39%
Totaal	285	100%	290	100%	285	100%

Naar bron van het inkomen zien we dat 61 procent van de kinderen in minimahuishoudens opgroeit in een huishouden met een bijstandsuitkering. Over de jaren heen is hier een lichte stijging te zien.. Er zijn 111 kinderen die opgroeien in een huishouden met een ander inkomen.

Huishoudtype

Tabel 1.3.4 Kinderen in (minima)huishoudens naar type huishouden

Huishoudtype	2014	2015	2016		Alle kinderen	Aandeel minima-kinderen
	Minima		Aantal	Aandeel		
Eenoudergezin	63%	64%	164	58%	12%	24%
Meerpersoons met kinderen	37%	36%	121	42%	88%	2%
Totaal	100%	100%	285	100%	100%	5%

Van alle kinderen die opgroeien in een eenoudergezin leeft 24 procent in een minimahuishouden. Onder kinderen die opgroeien in een gezin met twee ouders, is dat aandeel een stuk lager; 2 procent.

Etniciteit

Tabel 1.3.5 Kinderen in (minima)huishoudens naar etniciteit

Etniciteit	2014	2015	2016		Alle kinderen	Aandeel minima-kinderen
	Minima		Aantal	Aandeel		
Autochtoon	41%	43%	122	43%	78%	3%
Westers allochtoon	11%	9%	18	6%	6%	5%
Niet-westers allochtoon	48%	48%	145	51%	16%	16%
Totaal	100%	100%	285	100%	100%	3%

Kinderen in een huishouden met een niet-westerse allochtone achtergrond groeien veel vaker op in een minimahuishouden dan kinderen in huishoudens met een andere etnische achtergrond. Het aandeel kinderen met een westerse allochtone achtergrond is in de afgelopen twee jaar bijna gehalveerd waardoor het nu gelijk is aan het totale aandeel kinderen met een westerse achtergrond.

Geografische spreiding

Tabel 1.3.6 Kinderen in (minima) huishoudens naar woonwijk

Woonwijk	2014	2015	2016		Alle kinderen	Aandeel minima-kinderen
	Minima		Aantal	Aandeel		
Portland	40%	34%	81	29%	40%	4%
Poortugaal Noord	4%	5%	15	5%	11%	2%
Poortugaal Zuid	32%	33%	117	41%	23%	9%
Rhoon Noord	3%	5%	14	5%	6%	4%
Rhoon Zuid	21%	23%	58	20%	20%	5%
Totaal	100%	100%	285	100%	100%	5%

Het aandeel kinderen in een minimahuishouden in de woonwijk Poortugaal Zuid de afgelopen twee jaar flink is toegenomen en het aandeel kinderen in Portland is juist afgenomen. Dit zagen we ook al bij alle minimahuishoudens. Kinderen in Poortugaal Zuid groeien in verhouding ook vaker op in een minimahuishouden dan kinderen in andere woonwijken (9 procent van alle kinderen).

1.4. Instromers op een minimuminkomen

Van alle minima met een inkomen tot 110 procent Wsm in 2016 leeft 16 procent (80 huishoudens) korter dan een jaar op dat inkomen.

Inkomensbron

Als we de huishoudens die een jaar of korter een minimuminkomen hebben uitsplitsen naar hoofdkomen zien we de volgende verdeling.

Tabel 1.4.1 Inkomensbron nieuwe minima, inkomen tot 110%

Inkomensbron	Nieuwe minima		Alle minima	Aandeel nieuw
	Aantal	Aandeel		
Participatiewet	46	58%	49%	18%
AOW	2	2%	20%	2%
Ander inkomen	32	40%	31%	20%
Totaal	80	100%	100%	16%

Ruim de helft van de nieuwe minima in de gemeente komt rond van een bijstandsuitkering en twee op de vijf komt rond van een ander inkomen. Afgezet tegen alle minima zien we dat bijna een vijfde van de minima met een ander inkomen tot de nieuwe minima behoort.

Huishoudtype

Het volgende overzicht geeft het huishoudtype van de nieuwe minima weer.

Tabel 1.4.2 Huishoudtype nieuwe minima, inkomen tot 110%

Huishoudtype	Nieuwe minima		Alle minima	Aandeel nieuw
	Aantal	Aandeel		
Alleenstaand	35	44%	50%	14%
Eenoudergezin	18	22%	19%	18%
Meerpersoons zonder kinderen	11	14%	17%	13%
Meerpersoons met kinderen	16	20%	14%	23%
Totaal	80	100%	100%	16%

Van alle minimahuishoudens zijn meerpersoonshuishoudens met kinderen het vaakst korter dan een jaar op dit inkomen aangewezen.

Leeftijd

Op basis van de leeftijd van de oudste persoon in het huishouden ziet de leeftijdsverdeling onder nieuwe minima er als volgt uit.

Tabel 1.4.3 Leeftijdsopbouw nieuwe minima, inkomen tot 110%

Leeftijdscategorie	Nieuwe minima		Alle minima	Aandeel nieuw
	Aantal	Aandeel		
Tot 27 jaar	15	19%	4%	68%
27 tot 45 jaar	30	38%	33%	18%
45 tot 65 jaar	33	41%	43%	15%
65 jaar en ouder	2	2%	20%	2%
Totaal	80	100%	100%	16%

Huishoudens tot 27 jaar zijn vaker korter dan een jaar aangewezen op een minimuminkomen dan huishoudens van oudere leeftijd.

2. Instrumenten voor financiële ondersteuning

Inwoners van de gemeente Albrandswaard met een laag inkomen kunnen een beroep doen op diverse regelingen om hun lasten te verlichten of het maatschappelijk participeren te versterken. In dit hoofdstuk gaan we nader in op het gebruik en bereik onder de doelgroep van verschillende inkomensondersteunende voorzieningen. We geven (waar mogelijk) het gebruik in 2014, 2015 en 2016 weer. Specifiek zoomen we in op de kenmerken van de huishoudens die in 2016 van deze voorzieningen gebruik hebben gemaakt.

2.1. Regelingen in het kader van het minimabeleid

Tabel 2.1.1 Overzicht regelingen minimabeleid

Regeling	Inkomensgrens	Doelgroep 2016
Kwijtschelding	100%	478
Bijzondere bijstand	110%	513
Individuele inkomensvoetstuk	110% / 120%	250
Collectieve zorgverzekering	130%	530
Participatie volwassenen / Meedoen volwassenen	110% / 120%	580 ²
Participatie kinderen / Meedoen kindpakket	110% / 120%	172 ³
Regeling huishoudelijke ondersteuning	130%	Onbekend

Ten opzichte van 2014 is een aantal regelingen nieuw of veranderd in de gemeente. De referentieperiode van de individuele inkomensvoetstuk is vanaf 2015 drie jaar. Vóór die tijd was de referentieperiode van de (toen nog) langdurigheidstoelag vijf jaar. Daarnaast is vanaf 2015 de vergoeding voor de collectieve zorgverzekering voor minima tot 130 procent even hoog als voor minima tot 110 procent. In 2014 werd daar nog onderscheid tussen gemaakt. Daarnaast kunnen minima vanaf 2016 naast bij verzekeraar CZ, ook een collectieve zorgverzekering afsluiten bij DSW. De regeling huishoudelijke ondersteuning is een nieuwe regeling, ingegaan op 1 januari 2015. De regeling voor chronisch zieken en gehandicapten is juist afgeschaft.

Verder is per 20 juni 2016 de Verordening Meedoen ingegaan. Deze verordening vervangt de verordening Maatschappelijke participatie en schoolgaande kinderen. In de nieuwe verordening is de inkomensgrens van de individuele inkomensvoetstuk opgetrokken tot 120 procent Wsm en zijn het maatschappelijk participatiefonds en de regeling voor schoolgaande kinderen vervangen door het pakket Meedoen. Meedoen heeft een inkomensgrens van 120 procent Wsm. De oude regelingen hadden een grens van 110 procent Wsm.

2.2. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Huishoudens kunnen kwijtschelding aanvragen voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en hondenbelasting. De doelgroep voor de kwijtschelding bestaat uit huishoudens met een inkomen op of rond het voor dat huishoudtype geldende sociale minimum⁴.

² Dit betreft een schatting. Het daadwerkelijke aantal minima tot 120 procent Wsm hebben we op basis van de bestanden voor dit onderzoek niet goed in beeld.

³ Dit betreft een schatting.

⁴ De kwijtschelding kent andere vermogensnormen dan de rest van de minimaregelingen. Omdat we echter geen gegevens hebben over het vermogen van minima kijken we puur naar het inkomen (100 procent Wsm).

Tabel 2.2.1 Gebruik en bereik kwijtschelding

Categorie	2014	2015	2016
Doelgroep	381	475	478
Gebruik kwijtschelding	303	421	412
Percentage bereik	80%	89%	86%

In 2016 is aan 412 huishoudens kwijtschelding verstrekt, dit is 86 procent van de doelgroep. Het aantal kwijtscheldingen is in 2015 flink gestegen ten opzichte van 2014. In 2016 is het aantal en aandeel licht gedaald. Een bereik van 86 procent is, in vergelijking met wat we elders vinden, zeer hoog.

Kenmerken huishoudens die gebruik maken van de kwijtschelding in 2016

- Minimahuishoudens met een overige inkomensbron maken het vaakst gebruik van de kwijtschelding, minima met een bijstandsuitkering het minst vaak;
- Eenoudergezinnen en meerpersoonshuishoudens zonder kinderen maken het vaakst gebruik van de kwijtschelding, hoewel de verschillen klein zijn;
- Naar etnische achtergrond is het gebruik onder westerse huishoudens het hoogst.

2.3. Bijzondere bijstand

Het bijzondere bijstandsbeleid van de gemeente Albrandswaard is erop gericht om mensen die bijzondere noodzakelijke kosten hebben en deze niet zelf kunnen betalen, te ondersteunen. De gemeente beoordeelt wanneer er sprake is van bijzondere omstandigheden. De doelgroep voor de bijzondere bijstand bestaat uit huishoudens met een inkomen tot 110 procent van de bijstandsnorm.

Tabel 2.3.1 Gebruik en bereik bijzondere bijstand

Categorie	2014	2015	2016
Doelgroep	446	511	513
Gebruik bijzondere bijstand	59	170	217
Percentage bereik	13%	33%	42%

In 2016 hebben 217 huishoudens één of meerdere keren gebruik gemaakt van de bijzondere bijstand, ofwel 42 procent van de doelgroep. Ten opzichte van 2014 en 2015 zijn het gebruik en het bereik enorm gestegen. De stijging kan worden verklaard door een stijging van het aantal bijstandsgerechtigden en door statushouders, dit zijn vaak de groepen die een aanvraag doen. In Albrandswaard is er veel bijzondere bijstand aangevraagd voor financiële transacties (zoals bewindvoeringskosten) en zorgkosten. Landelijk is er een toenemend beroep op bewindvoering en de post woonvoorzieningen stijgt, met name door het toegenomen aantal statushouders⁵.

Kenmerken huishoudens die gebruikmaken van bijzondere bijstand in 2016

- Huishoudens met een bijstandsuitkering maken vaker gebruik van de bijzondere bijstand dan huishoudens met een overig inkomen of met AOW;
- Meerpersoonshuishoudens maken vaker gebruik van de bijzondere bijstand dan andere huishoudens;
- Huishoudens van allochtone afkomst maken vaker gebruik van de bijzondere bijstand dan huishoudens met een autochtone afkomst.

2.4. Individuele inkomenstoelage

De individuele inkomenstoelage is bedoeld als inkomensondersteuning voor mensen die drie jaar of langer afhankelijk zijn van een minimuminkomen zonder perspectief op werk. De gemeente heeft in juni 2016 de inkomensgrens van de individuele inkomenstoelage verhoogd van 110 naar 120 procent Wsm.

⁵ Bron: Divosa.

We beschikken niet over gegevens over het perspectief op werk. Daarom gaan we er vanuit dat deze huishoudens geen perspectief meer hebben op inkomensverbetering.

De gegevens uit 2014 betreffen de langdurigheidstoeslag. Toen kwamen huishoudens pas in aanmerking als ze vijf jaar of langer een minimuminkomen hadden.

We zetten het gebruik af tegen alle huishoudens die drie jaar of langer een inkomen hebben tot 120 procent Wsm. Omdat we de doelgroep tot 120 procent Wsm voor dit onderzoek niet volledig in beeld hebben, doen we een schatting van de doelgroep. Dit leidt tot een doelgroep van 281 huishoudens die drie jaar of langer een inkomen tot maximaal 120 procent Wsm hebben en die ook qua leeftijd tot de doelgroep van de individuele inkomensstoelag behoren.

Tabel 2.4.1 Gebruik en bereik individuele inkomensstoelag

Categorie	2014	2015	2016
Doelgroep	234	235	281
Gebruik individuele inkomensstoelag / langdurigheidstoelag	93	103	107
Percentage bereik	40%	44%	38%

In 2016 hebben 107 huishoudens gebruikgemaakt van de individuele inkomensstoelag, 60 vóór de verordening Meedoen inging en 47 daarna. Van die 47 heeft geen enkel huishouden een inkomen tussen 110 tot 120 procent Wsm. De uitbreiding van de regeling heeft (vooralsnog) niet geleid tot een hoger gebruik door een grotere doelgroep. Overigens is sinds 2014 wel een lichte stijging te zien in het aantal huishoudens dat van de regeling gebruikmaakt.

Kenmerken huishoudens die gebruikmaken van de individuele inkomensstoelag in 2016

- Minima met een bijstandsuitkering maken vaker gebruik van de toeslag dan minima met een overige inkomensbron. Dit is een beeld dat we vaak zien;
- Afgezet tegen de doelgroep blijft het gebruik onder eenoudergezinnen en alleenstaanden wat achter bij dat van meerpersoonshuishoudens;
- Allochtone huishoudens maken wat vaker gebruik van de individuele inkomensstoelag dan autochtone huishoudens.

2.5. Collectieve zorgverzekering

De gemeente Albrandswaard heeft met de zorgaanbieders CZ en (per 1 januari 2016) DSW een collectieve zorgverzekering afgesloten. Tot de doelgroep behoren alle huishoudens met een inkomen tot maximaal 130 procent Wsm en een vermogen binnen de bijstandsnormen. De verzekering biedt korting op de premie voor de basis- en de aanvullende verzekering.

Onderstaande tabel geeft het gebruik van de collectieve zorgverzekering weer naar inkomen. In 2014 kregen minima met een inkomen tot 110 procent Wsm extra korting ten opzichte van minima tot 130 procent Wsm.. Vanaf 2015 is de premie voor iedereen tot 130 procent gelijk.

Tabel 2.5.1 Verdeling gebruik collectieve zorgverzekering

Categorie	2014	2015	2016
Gebruik inkomens tot 110% Wsm	95	121	154
Gebruik inkomens tot 130% Wsm	9	0	14
Totaal	104	121	168

Omdat veruit het grootste deel van de huishoudens met een collectieve zorgverzekering een inkomen heeft tot 110 procent Wsm zetten we het gebruik af tegen de doelgroep tot 110 procent Wsm.

⁶ De doelgroep vóór het ingaan van de verordening Meedoen bestond uit 250 minimahuishoudens die al drie jaar een inkomen hadden tot 110 procent Wsm en tussen 21 jaar en de pensioengerechtigde leeftijd waren.

Tabel 2.5.2 Gebruik en bereik collectieve zorgverzekering

Categorie	2014	2015	2016
Doelgroep tot 110% Wsm	446	511	513
Gebruik collectieve zorgverzekering tot 110% Wsm	95	121	154
Percentage bereik	21%	24%	30%

In 2016 heeft 30 procent van de doelgroep met een inkomen tot 110 procent Wsm gebruikgemaakt van de collectieve zorgverzekering. Het gebruik en bereik is in de laatste twee jaar gestegen. Gemiddeld ligt het bereik bij de meeste andere gemeenten in 2016 tussen de 30 en 35 procent. Het bereik in De gemeente Albrandswaard ligt daarmee dus in lijn.

Van de 154 huishoudens in 2016 hebben er 147 een pakket afgesloten bij CZ en 7 (ook) een pakket bij DSW.

Kenmerken huishoudens die gebruikmaken van de collectieve zorgverzekering in 2016

- Huishoudens met een bijstandsuitkering maken het vaakst gebruik van de collectieve zorgverzekering, gevolgd door AOW'ers;
- Meerpersoonshuishoudens met kinderen maken vaker gebruik van de collectieve zorgverzekering dan andere huishoudens;
- Autochtone huishoudens maken relatief minder gebruik van de collectieve zorgverzekering dan allochtone huishoudens.

2.6. Maatschappelijk participatiefonds / Meedoen

De gemeente vindt het belangrijk dat huishoudens met een laag inkomen ook mee kunnen blijven doen in de maatschappij. Het maatschappelijk participatiefonds voorziet hierin en dient als financiële tegemoetkoming aan minimahuishoudens voor onder andere sportieve, culturele en maatschappelijke activiteiten.

Tot 20 juni 2016 bestond de doelgroep uit minimahuishoudens met een inkomen tot 110 procent Wsm. Vanaf 20 juni 2016 is de Verordening Meedoen ingegaan met daarbij een inkomensgrens van 120 procent Wsm voor het maatschappelijk participatiefonds. De regeling schoolgaande kinderen valt ook onder de verordening en is geen aparte regeling meer. Voor het totale gebruik in 2016 tellen we het gebruik van het maatschappelijk participatiefonds en de regeling Meedoen bij elkaar op. Voor het bereik maken we een schatting van de doelgroep met een inkomen tot 120 procent Wsm.

Tabel 2.6.1 Gebruik en bereik maatschappelijk participatiefonds/ Meedoen

Categorie	2014	2015	2016
Doelgroep	446	511	580
Gebruik participatieregeling / Meedoen	72	80	111
Percentage bereik	16%	16%	19%

In 2016 hebben 63 huishoudens gebruikgemaakt van het maatschappelijk participatiefonds en 64 (ook) van de regeling Meedoen. In totaal hebben 111 huishoudens van de participatie bevorderende regelingen gebruikgemaakt, een bereik van 19 procent onder de (geschatte) doelgroep tot 120 procent Wsm. Dit is een stijging ten opzichte van voorgaande jaren, zowel in gebruik als in bereik.

Kenmerken huishoudens die gebruikmaken van een participatieregeling/ Meedoen in 2016

- Huishoudens met een bijstandsuitkering maken vaker gebruik van een regeling dan andere huishoudens;
- Het gebruik onder huishoudens met kinderen is groter dan onder huishoudens zonder kinderen;
- Naar etniciteit zijn de verschillen klein.

2.7. Participatie schoolgaande kinderen / Meedoen

Schoolgaande kinderen tussen de 4 en 18 jaar kunnen gebruikmaken van een vergoeding voor schoolkosten die niet door het rijk vergoed worden en kunnen een vergoeding krijgen voor sport- en sociale activiteiten. Bijvoorbeeld voor lidmaatschap van een (sport)club of contributie voor muzieklés. Minima krijgen een vast bedrag van de gemeente per schoolgaand kind.

Tot 20 juni 2016 bestond de doelgroep uit minimahuishoudens met een inkomen tot 110 procent Wsm. Vanaf 20 juni 2016 is de Verordening Meedoen ingegaan met daarbij een inkomensgrens van 120 procent Wsm voor de regeling schoolgaande kinderen. Daarnaast valt de regeling onder de verordening en is geen aparte regeling meer.

Voor het totale gebruik in 2016 tellen we het gebruik van het maatschappelijk participatiefonds en de regeling Meedoen bij elkaar op. Voor het bereik maken we een schatting van de doelgroep met een inkomen tot 120 procent Wsm.

Tabel 2.7.1 Gebruik en bereik participatie schoolgaande kinderen/ Meedoen

Categorie	2014	2015	2016
Doelgroep	160	157	172
Gebruik schoolgaande kinderen/ Meedoen	66	56	73
Percentage bereik	41%	36%	42%

In 2016 hebben 30 huishoudens gebruikgemaakt van de regeling schoolgaande en 53 (ook) van de regeling Meedoen voor kinderen. In totaal hebben 73 huishoudens van een participatie bevorderende regeling voor kinderen gebruikgemaakt, een bereik van 48 procent onder de (geschatte) doelgroep tot 110 procent Wsm. Het gebruik is hoger dan in 2015.

Kenmerken huishoudens die gebruikmaken van een schoolgaande kinderen/ Meedoen regeling in 2016

- Huishoudens met een bijstandsuitkering maken vaker gebruik van een van de regelingen dan huishoudens met een andere inkomensbron;
- Naar huishoudtype is er geen verschil in bereik;
- huishoudens met een allochtone etnische achtergrond maken relatief meer gebruik dan huishoudens met een autochtone achtergrond.

2.8. Regeling huishoudelijke ondersteuning

De regeling huishoudelijke ondersteuning is een tegemoetkoming in de kosten voor de schoonmaak ondersteuning geleverd door de algemene voorziening. Huishoudens met een inkomen tot 130 procent Wsm hebben recht op een financiële tegemoetkoming indien zij geen indicatie Wmo hebben en hebben aangegeven de kosten niet financieel te kunnen dragen. De hoogte van de tegemoetkoming hangt af van de gezinssamenstelling/woonsituatie en de te behalen resultaten. De tegemoetkoming komt in de vorm van een persoonsvolgend budget.

Het is niet mogelijk om de doelgroep voor deze regeling te bepalen, omdat we geen gegevens hebben over het aantal huishoudens dat van de algemene voorziening gebruikmaakt.

Tabel 2.8.1 Gebruik huishoudelijke ondersteuning

Categorie	2015	2016
Gebruik	0	6

In 2015 heeft geen enkel huishouden van de regeling gebruikgemaakt en in 2016 waren dit zes huishoudens.

2.9. Cumulatief gebruik inkomensregelingen

In deze paragraaf geven we weer of en in hoeverre minimahuishoudens gebruik maken van meerdere regelingen. Daarvoor kijken we naar het gebruik van de volgende zes regelingen: kwijtschelding, bijzondere bijstand, collectieve zorgverzekering, individuele inkomensvoetstuk, participatie (maatschappelijk participatiefonds of Meedoen), en de regeling voor schoolgaande kinderen (of Meedoen). De regeling huishoudelijke ondersteuning is niet meegenomen omdat deze voor een specifieke doelgroep bedoeld is. In 2014 is het cumulatief gebruik gemeten over dezelfde zes regelingen.

Tabel 2.9.1 Cumulatief gebruik minimaregelingen, huishoudens tot 110%

Aantal regelingen	2014		2015		2016	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
0	73	17%	17	3%	18	3%
1	204	46%	270	53%	227	44%
2	77	17%	93	18%	105	21%
3	49	11%	66	13%	76	15%
4	33	7%	46	9%	52	10%
5 of 6	10	2%	19	4%	35	7%
Totaal	446	100%	511	100%	513	100%

De tabel laat zien dat 3 procent van alle minimahuishoudens (18 in getal) in 2016 van geen enkele inkomensondersteunende regeling gebruik heeft gemaakt. Dit aandeel niet-gebruikers ligt veel lager dan we in het algemeen bij andere gemeentes zien, gemiddeld ligt het aandeel niet-gebruikers rond de 20 procent. In 2014 was het aandeel niet-gebruikers een stuk hoger (17 procent). Verder heeft 44 procent van de minimahuishoudens van één regeling gebruikgemaakt en 21 procent van twee regelingen. Een kleine groep van 7 procent (35 huishoudens) heeft gebruikgemaakt van vijf of zes regelingen.

Kenmerken niet-gebruikers

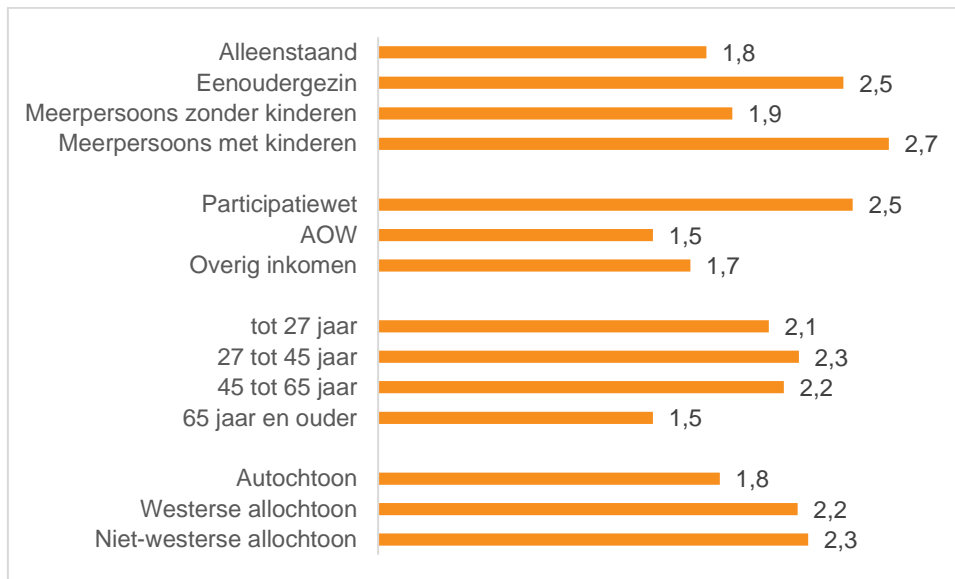
Een nadere analyse van de niet-gebruikers geeft tot het volgende beeld.

- Van alle bijstandsgerechtigden maakt 7 procent van geen enkele regeling gebruik;
- Naar huishoudtype zien we dat alleenstaanden en meerpersoonshuishoudens zonder kinderen vaker van geen enkele regeling gebruikmaken dan gezinnen met kinderen. Voor gezinnen met kinderen zijn wel meer regelingen beschikbaar;
- Autochtone minima behoren iets vaker tot de niet-gebruikers dan allochtone minima.

Aantal inkomensondersteunende regelingen in minimahuishoudens

Gemiddeld maken de minimahuishoudens in Albrandswaard in 2016 gebruik van 2,1 regelingen. Dit betekent dat het gemiddelde gebruik stijgt. In 2015 was het gemiddeld 1,8 en in 2014 was dit 1,5. Tussen de huishoudens is enig verschil te constateren in het gemiddeld gebruik. De volgende figuur maakt dit duidelijk.

Figuur 2.9.1. Gemiddeld aantal regelingen naar kenmerken huishoudens

- Huishoudens met kinderen maken gemiddeld van meer regelingen gebruik dan huishoudens zonder kinderen. Dit is ook logisch omdat huishoudens met kinderen ook gebruik kunnen maken van de participatieregeling voor kinderen en daardoor meer aanvragen kunnen doen;
- Minima met een bijstandsuitkering maken van meer regelingen gebruik dan huishoudens met een andere inkomensbron. Dit is te verklaren omdat deze groep een eigen bijstandsconsulent heeft en direct contact met de gemeente heeft. Bovendien is het inkomen van bijstandsgerechtigden bij de gemeente bekend waardoor het aanvragen van voorzieningen eenvoudiger is.
- Huishoudens van 65 jaar en ouder blijven achter in hun gebruik bij huishoudens van een andere leeftijdscategorie. Dit heeft ook weer te maken met het feit dat er relatief weinig huishoudens met kinderen in deze groep zitten.
- Tenslotte is te zien dat niet-westerse allochtone huishoudens van gemiddeld meer regelingen gebruikmaken dan huishoudens met een andere etnische achtergrond.

3. Gebruik Wmo en schuldhulpverlening

In dit hoofdstuk gaan we in op het gebruik van de Wmo-voorzieningen en de mate waarin een beroep wordt gedaan op dienstverlening in het kader van schuldhulpverlening. Eveneens geven we de overlap tussen de minimahuishoudens en het gebruik van de Wmo en schuldhulpverlening weer.

3.1. Wmo

De volgende tabel geeft de inkomenssituatie weer van de huishoudens die gebruik hebben gemaakt van de Wmo.

Tabel 3.1.1 Inkomensverdeling Wmo-gebruikers

Wmo	2014		2015		2016		Aandeel Wmo onder alle huish.
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	
Tot 110% Wsm	79	11%	106	12%	113	12%	22%
Overige huishoudens	662	89%	775	88%	825	88%	9%
Totaal	741	100%	881	100%	938	100%	9%

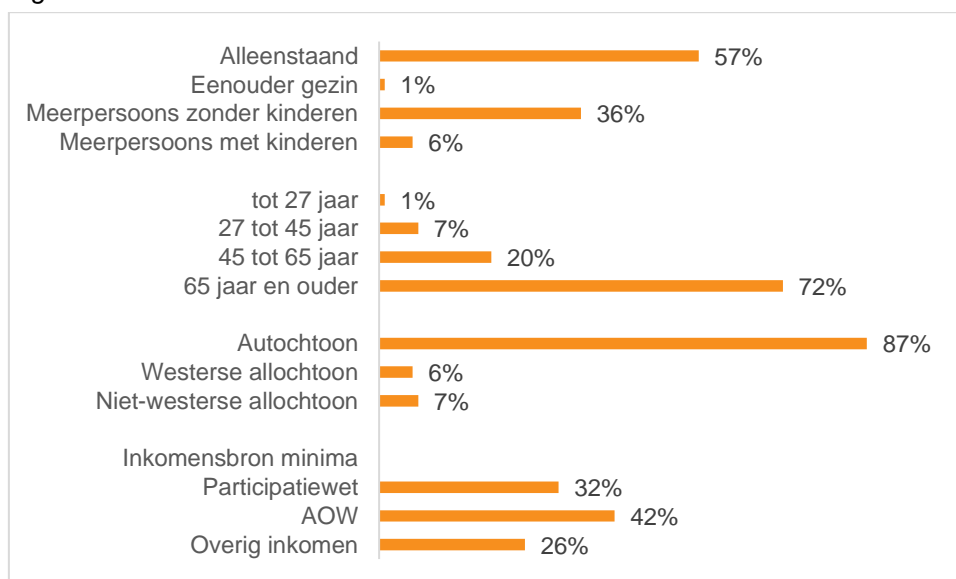
In 2016 hebben in totaal 938 huishoudens gebruikgemaakt van een of meerdere Wmo-voorzieningen. Procentueel gezien is dit 9 procent van alle huishoudens in de gemeente. Van deze 938 huishoudens heeft 12 procent een inkomen tot maximaal 110 procent Wsm. Dit is redelijk normaal beeld dat we ook bij andere gemeenten zien.

Als we kijken vanuit het perspectief van de 513 minimahuishoudens zien we dat ruim een op de vijf (22 procent) van deze huishoudens in het jaar 2016 ook gebruik heeft gemaakt van een Wmo-voorziening. Onder niet-minima is dat aandeel met 9 procent een stuk lager, minima hebben dus een hogere zorgvraag dan gemiddeld in de gemeente.

Kenmerken huishoudens die gebruikmaken van Wmo-voorzieningen

Een nadere analyse van alle huishoudens die gebruik maken van een Wmo-voorziening en minima zijn geeft het volgende beeld:

Figuur 3.1.1. Kenmerken Wmo-huishoudens

- Ruim de helft is alleenstaand;
- Bijna driekwart is 65 jaar of ouder. Minima die gebruikmaken van de Wmo zijn overigens vaker jongere huishoudens dan niet-minima die gebruikmaken van de Wmo;

- Het merendeel is autochtoon. Ook hier zien we een verschil onder minima en niet-minima, waarbij minima vaker van allochtone afkomst zijn dan niet-minima;
- Van de 113 minimahuishoudens met een Wmo-voorziening hebben 42 huishoudens (37 procent) in 2016 eveneens gebruik gemaakt van de collectieve zorgverzekering. Het gebruik van deze regeling is dus iets hoger onder Wmo-minima dan onder alle minima.

3.2. Schuldhulpverlening

Schuldhulpverlening is bedoeld voor inwoners die zelf hun problematische schulden niet meer kunnen oplossen. Het belangrijkste onderdeel van schuldhulpverlening betreft een minnelijke schuldregeling. Wanneer een minnelijk traject niet mogelijk is kan een aanvraag worden gedaan voor toelating tot de WSNP (het wettelijk traject).

De volgende tabel geeft het aantal huishoudens weer dat in een lopend schuldhulpverleningstraject zat. Daarbij kijken we alleen naar degenen die zijn toegelaten tot de schuldhulpverlening. Vanaf 2015 voert de gemeente zelf de intakes uit. Daarvoor deed PLANgroep zelf de intakes.

Tabel 3.2.1 Aantal huishoudens in een schuldhulpverleningstraject

SHV	2014		2015		2016		Aandeel SHV onder alle huish.
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	
Tot 110% Wsm	52	56%	72	67%	64	61%	12,5%
Overige huishoudens	40	44%	36	33%	41	39%	0,4%
Totaal	92	100%	108	100%	105	100%	1,0%

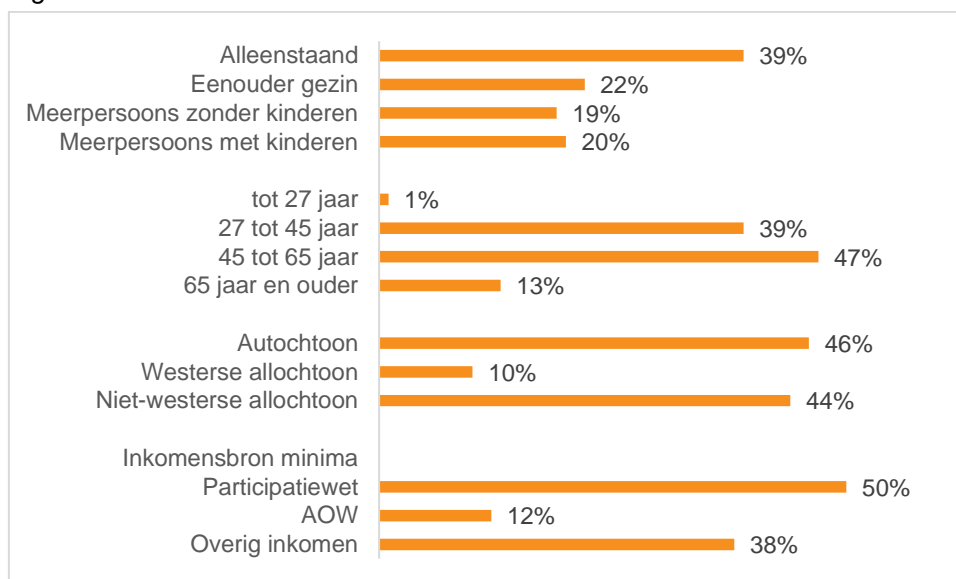
In totaal zaten 105 huishoudens in 2016 in een schuldhulpverleningstraject. De meeste huishoudens (84 in getal) volgden een minnelijk traject. In totaal 27 huishoudens zaten (ook) in een wettelijk traject. Ten opzichte van 2015 zien we een lichte daling. Landelijk zien we per regio een wisselend beeld qua instroom in de schuldhulpverlening: een daling van de instroom is niet ongewoon.

De 105 huishoudens die in de schuldhulpverlening zitten vormen 1 procent van alle huishoudens in de gemeente. Van deze huishoudens heeft 61 procent een inkomen tot 110 procent Wsm. In andere gemeenten zien we dat gemiddeld 60 procent van de huishoudens in de schuldhulpverlening ook een minimuminkomen heeft. De laatste kolom laat zien dat van alle minimahuishoudens 12,5 procent in 2016 in een schuldhulpverleningstraject heeft gezeten. Onder niet-minimahuishoudens is dit aandeel (logischerwijs) fors lager: 0,4 procent.

Kenmerken huishoudens in de schuldhulpverlening

De huishoudens die in 2016 in een schuldhulpverleningstraject zaten hebben de volgende kenmerken.

Figuur 3.2.1. Kenmerken SHV-huishoudens

- 44 procent is een huishouden met kinderen. Van alle eenoudergezinnen zit 5,3 procent in de schuldhulpverlening en van alle eenoudergezinnen in de schuldhulpverlening is 74 procent minima;
- De meeste huishoudens in de schuldhulpverlening zijn respectievelijk tussen de 27 en 45 en tussen de 45 en 64 jaar. Huishoudens van 65 jaar en ouder en 27 jaar en jonger vormen slechts een kleine groep;
- Meer dan de helft is van allochtone afkomst, waarvan de meesten een niet-westers allochtoon huishouden zijn;
- Van de huishoudens in de schuldhulpverlening met een inkomen tot 110 procent Wsm ontvangt de helft een bijstandsuitkering.

3.3. Cumulatief gebruik

In deze paragraaf geven we het cumulatief gebruik van weer van de minimahuishoudens en het gebruik van de Wmo en schuldhulpverlening. Dit doen we op huishoudniveau.

Tabel 3.3.1 Cumulatief gebruik voorzieningen op huishoudniveau

Categorie	Minima	Wmo	SHV
Minima (513)	**	22%	12%
Wmo (938)	12%	**	2%
SHV (105)	61%	20%	**

Van alle **minimahuishoudens** met een inkomen tot 110 procent Wsm, heeft 22 procent eveneens gebruikgemaakt van een of meerdere Wmo-voorzieningen en 13 procent heeft een SHV-traject.

Van de gebruikersgroep van de **Wmo** heeft 12 procent een inkomen tot 110 procent Wsm en zit 2 procent in een schuldhulpverleningstraject.

Van de huishoudens in de **Schuldhulpverlening** heeft 61 procent een inkomen tot 110 procent Wsm en heeft 20 procent gebruikgemaakt van een of meerdere Wmo-voorzieningen.

4. Het armoedebeleid in perspectief

Dit afsluitende hoofdstuk start met een weergave van de doelgroep van het armoedebeleid in de gemeente Albrandswaard, gevolgd door het bereik van de minimaregelingen. We sluiten af met een aantal aanbevelingen.

Bevindingen

Doelgroep armoedebeleid

De primaire doelgroep van het armoedebeleid in de gemeente Albrandswaard bestaat uit 513 huishoudens. Dit zijn huishoudens met een inkomen lager of gelijk aan 110 procent van het wettelijk sociaal minimum. Ondanks dat de economische crisis over het hoogtepunt heen is, is het aantal gestegen. Daarentegen is het aandeel wel licht gedaald naar 5,0 procent van alle huishoudens. In 2014 ging het om 446 huishoudens en in 2015 om 511 huishoudens.

De gemeente Albrandswaard heeft per 20 juni 2016 een aantal regelingen verruimd van 110 naar 120 procent Wsm. Ná 20 juni is er 1 huishouden geweest die daarvoor van geen enkele regeling gebruik heeft gemaakt en waarvan het inkomen dus op 120 procent Wsm ligt. De verordening heeft er dus (vooralsnog) niet voor gezorgd dat er een grotere doelgroep bij de gemeente in beeld is en die gebruikmaakt van de regelingen.

Kenmerken minima tot 110 procent Wsm

De minimahuishoudens in 2016 beslaan 5,0 procent van alle huishoudens in de gemeente. Van deze 513 huishoudens heeft 49 procent een bijstandsuitkering, 20 procent ontvangt AOW en 31 procent komt rond van een zogenaamd andersoortig inkomen als WW, inkomen uit werk of uit een eigen onderneming. De stijging van het aantal minima komt met name door een stijging van het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering. Een belangrijke oorzaak voor de (landelijke) stijging van bijstandsuitkeringen is volgens het CPB de instroom van asielzoekers en vluchtelingen. Een tweede oorzaak zijn de wijzigingen in het sociaal beleid. Zo heeft de invoering van de Participatiewet ertoe geleid dat gedeeltelijk arbeidsgehandicapten geen aanspraak meer kunnen maken op de Wajong of de WSW en zijn aangewezen op bijstand.

De helft van de minimahuishoudens is een alleenstaand huishouden. Het zijn echter de eenoudergezinnen die, net als in andere gemeenten en als voorgaande jaren, een kwetsbare groep vormen: ruim een op de vijf van alle eenoudergezinnen in de gemeente heeft een inkomen tot 110 procent Wsm. Ook onder huishoudens van niet-westerse allochtone afkomst is het aandeel minima hoger dan gemiddeld: 18 procent van deze huishoudens is een minimahuishouden. Onder autochtone huishoudens is dit 3 procent. Naar wijk is het aandeel minimahuishoudens het hoogst in Portland en Poortugaal Zuid, met beiden 6 procent. In Poortugaal Zuid wonen 33 procent van alle minima in de gemeente en in Portland 29 procent. In 2014 woonde nog 35 procent van alle minima in Portland. Deze verschuiving heeft onder andere te maken met bouwprojecten en overloop uit Rotterdam.

Van alle minimahuishoudens is 16 procent in het jaar 2016 op een minimuminkomen terechtgekomen. In 2014 was deze instroom 19 procent en in 2015 14 procent. Twee derde zit in 2016 al drie jaar of langer op dit inkomen. Het aandeel langdurige minima is redelijk stabiel gebleven. Onder de langdurige minima bevinden zich vooral AOW'ers en huishoudens zonder kinderen.

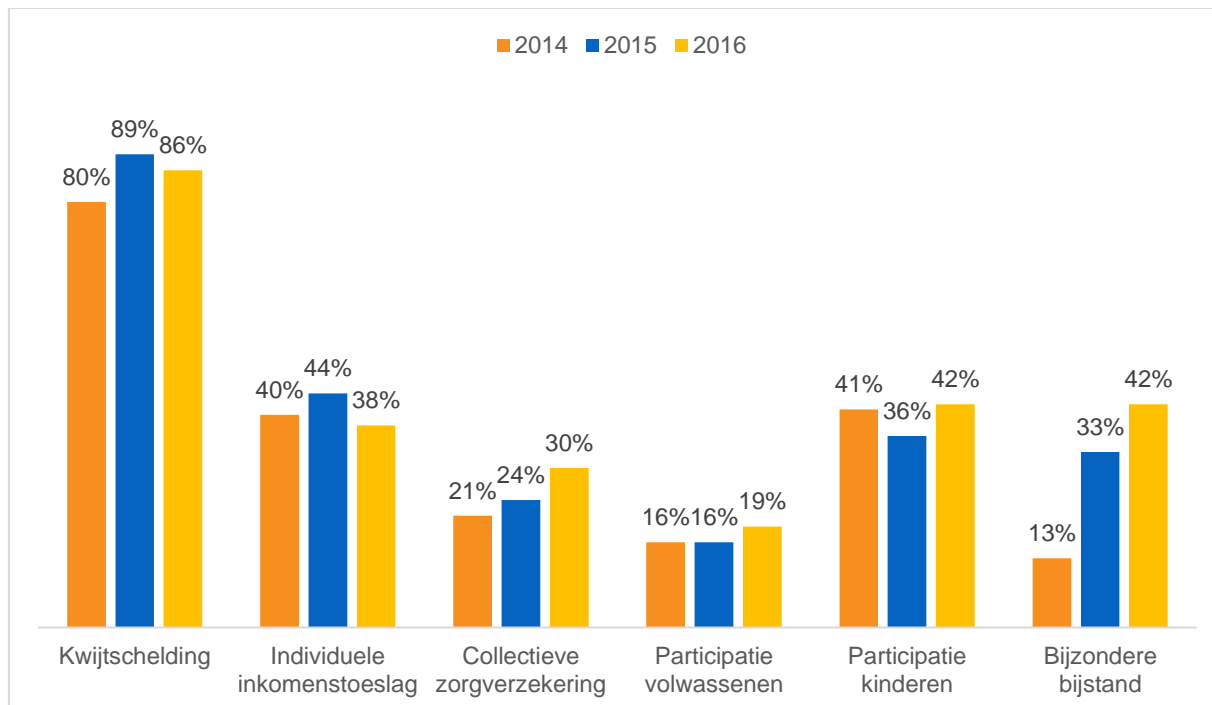
Kinderen

In 169 minimahuishoudens groeien ook kinderen op: 285 kinderen in de leeftijd tot 18 jaar. Dit is 5,1 procent van alle kinderen in de gemeente. Het aantal en aandeel kinderen in een minimahuishouden is nagenoeg gelijk aan 2014 en 2015. Kinderen in een eenoudergezin hebben meer kans op armoede dan kinderen die opgroeien in een gezin met twee ouders: 24 procent tegenover 25 procent. Ook in gezinnen van niet-westers allochtone afkomst is het aandeel kinderen hoger dan gemiddeld: 16 procent van de kinderen uit een dergelijk gezin groeit op in een minimahuishouden.

Minimaregelingen

Onderstaande tabel geeft het gebruik en bereik weer van de minimaregelingen in 2014, 2015 en 2016⁷.

Tabel 4.1.1 Gebruik en bereik minimaregelingen 2014, 2015, 2016

- Het bereik van de kwijtschelding is met 86 procent hoog te noemen. Bij de meeste gemeenten vinden we een bereik van ongeveer 75 procent. In de voorgaande jaren was het bereik ook hoog.
- De individuele inkomensvoetings heeft een bereik van 38 procent. Hoewel het bereik lager is dan in 2015, is het absolute gebruik in aantallen wel toegenomen. Dat het bereik alsnog is gedaald komt omdat de doelgroep groter is geworden. Bij andere gemeenten met een referentieperiode van drie jaar zien we meestal een bereik van 50 à 60 procent. In Albrandswaard is de inkomensvoetings vanaf 20 juni 2016 verruimd naar 120 procent Wsm. Deze verruiming heeft er (nog) niet voor gezorgd dat ook langdurige minima met een inkomen tussen 110 en 120 procent Wsm van de voetings gebruik hebben gemaakt; in 2016 hadden alle gebruikers een inkomen tot 110 procent Wsm.
- Het bereik van de collectieve zorgverzekering is met 30 procent gemiddeld te noemen. Zowel het bereik als gebruik is de laatste jaren gestegen. De gemeente biedt ook keuze uit twee zorgverzekeraars en meerdere pakketten. Hoewel de collectieve zorgverzekering toegankelijk is voor minima met een inkomen tot 130 procent Wsm, heeft veruit het grootste deel van de gebruikers een inkomen tot 110 procent Wsm.
- Het bereik van de participatieregeling voor volwassenen is met 19 procent vrij laag. In de meeste andere gemeenten zien we een bereik van 35 à 40 procent voor een participatieregeling. Vanaf 20 juni 2016 is de verordening Meedoen ingegaan en is de participatieregeling uitgebreid naar 120 procent Wsm. Deze verhoging van de inkomensgrens heeft (nog) niet geleid tot gebruik van de regeling door minima tussen 110 en 120 procent Wsm.

⁷ Voor 2016 is het gebruik van de participatieregeling vóór 20 juni en de regeling Meedoen ná 20 juni bij elkaar opgeteld. Dit gebruik is afgezet tegen de geschatte doelgroep van minima met een inkomen tot 120 procent Wsm. Ook het gebruik van de individuele inkomensvoetings is voor heel 2016 afgezet tegen de geschatte doelgroep tot 120 procent Wsm. Voor de collectieve zorgverzekering is het gebruik afgezet tegen alle minima tot 110 procent Wsm. Veruit de grootste groep die collectief verzekerd is heeft namelijk een dergelijk inkomen.

- Het bereik van de participatieregeling voor schoolgaande kinderen is in 2016 gestegen naar 42 procent onder alle minimahuishoudens tot 120 procent Wsm met kinderen. Ook voor deze regeling geldt dat deze halverwege het jaar is vervangen door de regeling Meedoen waarmee de inkomensgrens is opgerekt van 110 naar 120 procent Wsm. Hoewel er maar één huishouden met een inkomen heeft tussen 110 en 120 procent Wsm gebruik heeft gemaakt van de regeling, is het totale gebruik en bereik van de regeling dus wel gestegen. Dit ligt dus niet aan de uitbreiding van de inkomensgrens. Wellicht heeft dit er wel voor gezorgd dat de regeling bekender is onder minima.
- Het bereik (en gebruik) van de bijzondere bijstand is fors gestegen sinds 2014. In 2016 heeft 42 procent van alle huishoudens met een inkomen tot 110 procent Wsm een of meerdere keren gebruikgemaakt van de bijzondere bijstand. Meestal zien we een bereik van rond de 25 procent, al stijgt het bereik de laatste tijd wel. Een hoger gebruik van de overige minimaregeling kan het gebruik van de bijzondere bijstand naar beneden brengen.

In de volgende tabel vergelijken we het bereik van de regelingen in 2016 in de gemeente Albrandswaard met het bereik in de gemeenten Barendrecht en Ridderkerk.

Tabel 4.1.2 Bereik regelingen 2016 Albrandswaard, Barendrecht en Ridderkerk

Regeling	Albrandswaard	Barendrecht	Ridderkerk
Kwijtschelding	86%	83%	63%
Individuele inkomstenstoelage	43%	43%	49%
Collectieve zorgverzekering (inkomens tot 110% Wsm)	30%	39%	47%
Participatie	22%	20%	16%
Schoolgaande kinderen	48%	-	35%
Bijzondere bijstand	42%	40%	37%

In de gemeente Albrandswaard is het bereik van de collectieve zorgverzekering wat lager dan in de gemeenten Barendrecht en Ridderkerk. Van de regeling voor schoolgaande kinderen wordt juist vaker gebruikgemaakt in Albrandswaard dan in Ridderkerk. Verder is ook het bereik van de bijzondere bijstand in Barendrecht en Ridderkerk, net zoals in Albrandswaard, aan de hoge kant.

Multi-problematieken

Ruim een op de vijf minimahuishoudens heeft een Wmo-voorziening en dus een zorgvraag. Onder alle huishoudens in de gemeente heeft 12 procent Wmo: onder minima is de zorgvraag dus hoger dan onder alle huishoudens in de gemeente. Het betreft voornamelijk huishoudens zonder kinderen. Daarnaast heeft 12,5 procent van de minimahuishoudens in 2016 een schuldhulpverleningstraject doorlopen of zit daar nog steeds in. Om deze huishoudens als gemeente goed te kunnen helpen is een integrale aanpak belangrijk.

Schatting hogere inkomens

Op basis van een door KWIZ ontwikkeld schattingsmodel geven we hieronder het aantal minimahuishoudens met een inkomen tot 120 procent en 130 procent Wsm weer. Dit zijn minima met een vermogen binnen de grenzen van de Participatiewet.

Tabel 4.1.3 Schatting minima tot 130 procent Wsm

Inkomen	Aantal huishoudens
Tot 100 procent Wsm	478
Tot 110 procent Wsm	513
Tot 120 procent Wsm	580
Tot 130 procent Wsm	680

Naar schatting hebben 580 huishoudens in de gemeente een inkomen tot 120 procent Wsm en 680 tot 130 procent Wsm.

4.2. Aanbevelingen

Armoederegelingen

Het bereik van de collectieve zorgverzekering is weliswaar toegenomen sinds 2014, maar blijft nog achter bij Ridderkerk en Barendrecht. Van alle minima met een AOW-uitkering maakt een kwart gebruik van de collectieve zorgverzekering. Daarnaast wordt amper gebruikgemaakt van de nieuwe regeling voor huishoudelijke ondersteuning. Beide regelingen kunnen voor een doelgroep die kampt met een handicap of beperking en daardoor hoge zorgkosten heeft, veel vergoedingen bieden. Het is belangrijk dat zij geen zorg gaan mijden terwijl de gemeente deze regelingen aanbiedt. Zorg er daarom voor dat deze regelingen bekend worden of blijven onder de doelgroep die er het meeste baat bij heeft.

Sinds 20 juni 2016 is de verordening Meedoen ingegaan. Daarin zijn de grenzen van individuele inkomenstoeslag, de regeling participatie en de regeling voor schoolgaande kinderen verruimd naar 120 procent Wsm. De verruiming heeft er (nog) niet voor gezorgd dat huishoudens met een inkomen tussen 110 en 120 procent ook gebruikmaken van de regelingen. Wellicht zijn zij nog niet bekend met de nieuwe regelgeving, of zien zij zich niet als minima. Zorg er als gemeente in ieder geval voor dat mensen op de hoogte zijn van de nieuwe regelgeving.

Het is overigens bij veel gemeenten zo dat met name minima tot 100 en 110 procent Wsm gebruikmaken van het minimabeleid, ook bij regelingen met een grens tot 120 en 130 procent Wsm. De vraag is dus in hoeverre deze verruiming daadwerkelijk zal leiden tot een hoger gebruik van de regelingen en dan vooral onder de nieuwe doelgroep met een inkomen boven 110 procent Wsm.

Het gebruik van de bijzondere bijstand is de laatste jaren fors gestegen. Dit is ook een grote kostenpost voor de gemeente. Een hoog gebruik van de overige minimaregelingen kan het gebruik van de bijzondere bijstand doen dalen.

Inzet op kinderen

Het is van groot belang om kinderen in de opvoeding en op school financiële voorlichting te geven. Dit kan door de samenwerking te zoeken met de scholen, de wijkteams en de schulddienstverlening.

Vroegsignalering van betalingsachterstanden

Door samenwerking tussen publieke en private organisaties kan het tij van het ontstaan van schulden zo spoedig mogelijk worden gekeerd. De wijkteams hebben hierbij een signalerende rol. Door de samenwerking te intensiveren met woningcorporaties, water en energieleveranciers, ziektekostenverzekeraars, de wijkteams en de gemeente wordt tijdige interventie mogelijk. De gemeente zet de laatste tijd ook al meer in op vroegsignalering en op preventieve maatregelen, ook in dergelijke samenwerkingsverbanden. Daarnaast zorgt de gemeente ook meer voor nazorg.

Zet in op uitstroom bij 'nieuwe' minima

In 2016 zijn 80 huishoudens 'ingestroomd' in de minimapopulatie. De groep minima die korter dan een jaar een laag inkomen heeft zal nog sterk gemotiveerd zijn om weer extra inkomen te verwerven om zo weer terug te komen op hun oude inkomensniveau. Vooral voor nieuwe minima die door de crisis (ontslag) in deze situatie zijn terechtgekomen is de kans groot dat zij door hun recente werkervaring nog weer een nieuwe baan kunnen krijgen, in tegenstelling tot langdurige minima die al veel langer zonder werk zitten. Het is voor de gemeente van belang om ervoor te zorgen dat deze huishoudens niet in de bijstand terechtkomen. We adviseren de gemeente Albrandswaard om deze groep nader te analyseren op het perspectief op de arbeidsmarkt. De wijkteams in de gemeente kunnen daarvoor bijvoorbeeld ook worden ingezet. Daarnaast kunnen de wijkteams nieuwe minima ook wijzen op de minimaregelingen die de gemeente aanbiedt.

Aandacht voor schulden

Zet in op integrale schulddienstverlening: een samenhangend aanbod van preventie tot en met nazorg met als doel financiële problemen maar ook de oorzaken op te lossen. Een schuldevrije toekomst is niet altijd haalbaar, maar een stabiele (schuld)situatie wel.

De gemeente doet sinds 2015 zelfs de intakes en verwijst daarna (indien nodig) door naar PLANgroep. Het is essentieel dat alle betrokken partijen goed met elkaar samenwerken en ook inzetten op het (vroeg) signaleren van schulden. Ook hier ligt een rol bij de wijkteams.

Bestrijding kinderarmoede door een armoederegisseur

Landelijk blijkt dat de bestrijding van armoede niet altijd effectief is. De SER pleit voor een armoederegisseur in iedere gemeente, met als belangrijke taak de werkende minima in beeld te krijgen. Verder kan de armoederegisseur de vaak ingewikkelde aanvraagprocedures voor voorzieningen verbeteren. Ook scholen zijn belangrijk voor het signaleren van armoede. Leerkrachten zijn vaak de eerste buitenstaanders die de effecten bij kinderen opmerken. Ook moeten scholen kinderen leren met geld om te gaan én de eigen bijdrage van ouders beheersbaar houden.

Bijlage 1. Verantwoording

Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van registratiegegevens van de verschillende lokale en landelijke regelingen die de gemeente uitvoert. Daarbij gaat het om de volgende voorzieningen: Participatiewet, minimaregelingen en kwijschelding gemeentelijke belastingen. Alle bron gegevens zijn via encryptie versleuteld aangeleverd zodat ze niet te herleiden zijn tot individuele natuurlijke personen.

Onderstaand beschrijven we de wijze waarop het onderzoeksbestand is aangemaakt.

Stap 1

In de eerste bewerkingsstap wordt de informatie uit de genoemde registratiebronnen aan het actuele BRP bestand (dat ook is versleuteld) gekoppeld. Op deze wijze wordt inzichtelijk welke personen gebruik maken of gebruik hebben gemaakt van welke voorziening.

Stap 2

In stap 2 wordt aan de hand van de BRP een analysebestand op huishoudniveau gemaakt. We onderscheiden 4 huishoudtypes: alleenstaanden, eenoudergezinnen, meerpersoonshuishoudens met kinderen en meerpersoonshuishoudens zonder kinderen. De operationele definities van deze begrippen treft u verderop in deze verantwoording aan.

Stap 3

Het feitelijke gebruik van voorzieningen in het jaar voorafgaand aan het peilmoment van de BRP wordt op huishoudniveau vastgesteld. Indien één persoon binnen het huishouden gebruik heeft gemaakt van een bepaalde voorziening, wordt dit toegerekend naar het hele huishouden.

Statistisch kader

In tegenstelling tot wat gangbaar is bij sociaal wetenschappelijk onderzoek is dit rapport gebaseerd op gegevens van de totale bevolkingspopulatie. Dat betekent dat de vermelde aantallen en percentages niet getoetst hoeven te worden op statistische betrouwbaarheid en altijd de feitelijke situatie weergeven.

Operationele definitie huishouden

Het bepalen van het soort en type huishouden gebeurt aan de hand van gegevens uit de bevolkingsadministratie en wel op de volgende wijze:

- indien één persoon op een adres woont, is duidelijk dat er sprake is van een alleenstaande;
- personen op één adres waartussen geregistreerde ouder-kindrelaties of echtrelaties bestaan worden tot een gezamenlijk huishouden gerekend;
- indien er één meerderjarige op een adres woont met een ouder-kindrelatie tellen we een eenoudergezin;
- indien er meer meerderjarige op een adres wonen waarbij één meerderjarige ouder is en er een ouder-kindrelatie bestaat met de andere meerderjarige (en/of minderjarige) tellen we een eenoudergezin;
- als er vier of meer meerderjarigen op een adres wonen, gaan we ervan uit dat er meerdere huishoudens op dit adres gevestigd zijn;
- indien er drie meerderjarigen zonder echtrelatie op één adres wonen, kijken we naar de gemiddelde leeftijd. Ligt die onder de 27 jaar dan rekenen we iedere persoon als een afzonderlijk (studenten)huishouden. Ligt deze boven de 27 jaar dan tellen we één meerpersoonshuishouden.
- als er minimaal 20 personen op een gezamenlijk adres wonen, registreren we een institutioneel huishouden, tenzij de gemiddelde leeftijd van alle bewoners hoger is dan 65 jaar. Iedere bewoner wordt dan als afzonderlijk huishouden meegeteld (gehuwden tellen als één huishouden).

Zelfstandig huishouden

Een zelfstandig huishouden bestaat uit één of meer personen die alleen of samen in een woonruimte gehuisvest zijn en zelf in hun dagelijkse levensbehoeften voorzien.

Institutioneel huishouden

Tot de institutionele huishoudens behoren adressen met minimaal 20 personen, waarbij de gemiddelde leeftijd jonger is dan 65 jaar. Hiertoe behoren bijvoorbeeld opvangcentra, penitentiaire inrichtingen, kindertehuizen en internaten.

In de bevolkingsoverzichten in deze rapportage zijn deze personen meegeteld. In de hoofdstukken waar de inkomensverdeling in termen van huishoudens wordt besproken blijven zij buiten beschouwing.

Besteedbaar inkomen (CBS)

Besteedbaar inkomen is het bruto inkomen verminderd met de premies sociale zekerheid en andere betaalde overdrachten (zoals alimentatie) en de loon-, inkomsten- en vermogensbelasting. Het bruto inkomen omvat winst uit onderneming, bruto inkomsten uit arbeid, inkomsten uit vermogen en bruto ontvangen overdrachten (zoals AOW, Anw, WAO/WIA, studiefinanciering, kinderbijslag en huursubsidie).

Inkomensbron

In dit onderzoek worden de termen Participatiewet, AOW en 'ander' inkomen gebruikt. Voor de bijstandsgerechtigden is de inkomensbron direct vast te stellen. De AOW inkomensgrondslag is bepaald op basis van de leeftijd van de huishoudoudste. De 65+ huishoudens die tevens een aanvullende bijstandsuitkering ontvangen rekenen we eveneens tot deze categorie. Alle overige inkomens zijn vervolgens onder de noemer 'ander' inkomen gebracht.

Wanneer het inkomen van een huishouden alleen bestaat uit AOW dan wordt het huishouden tot de minimapopulatie gerekend.

Berekening van de duur van het minimuminkomen

De duur van de periode waarin een huishouden op het minimuminkomen leeft, wordt berekend aan de hand van een combinatie van gegevens uit verschillende bronnen. Een sluitende definitie in termen van een volledig onafgebroken periode is niet altijd mogelijk. Indien de periode tussen het gebruik van de ene regeling en de andere maximaal 30 dagen is, wordt dit daarom toch als aaneengesloten periode gezien.

Wettelijk sociaal minimum

Het wettelijk sociaal minimum is de actuele bijstandsnorm voor het betreffende huishoudtype. Deze normbedragen worden halfjaarlijks vastgesteld. Voor 65-plussers is de netto AOW-uitkering het normbedrag voor het wettelijke sociale minimum.

Etniciteit (CBS)

Voor bepaling van etniciteit wordt gekeken naar het geboorteland van de ouder(s). Een allochtoon is iemand waarvan minimaal één van de ouders in het buitenland is geboren. Inwoners afkomstig uit Europa, Noord-Amerika, Australië, Japan en Indonesië worden als westerse allochtonen gezien.

Bijlage 2. Bevolkingskarakteristieken

De tabellen in deze bijlage geven de belangrijkste kenmerken van de bevolkingspopulatie in de gemeente Albrandswaard weer. De peildata van de BRP's zijn 1 januari 2015, 1 januari 2016 en 1 januari 2017.

Alle huishoudens

Onderstaande tabel geeft het aantal inwoners en huishoudens weer in de gemeente op de peildata.

Tabel B2.1 Aantal huishoudens en inwoners Albrandswaards

Categorie	2015	2016	2017
Aantal huishoudens	10.105	10.087	10.170
Aantal personen	24.560	24.522	24.717
Gemiddelde huishoudgrootte	2,4	2,4	2,4

In de gemeente Albrandswaard wonen op 1 januari 2017 bijna 25.000 personen in 10.170 huishoudens. De gemiddelde huishoudgrootte komt daarmee uit op ruim 2,4 personen, hoger dan het landelijk gemiddelde van 2.2.

Huishoudtype

Naar huishoudtype zien we de volgende verdeling.

Tabel B2.2 Huishoudens naar type

Huishoudtype	Aandeel	Aandeel	2017		Aandeel
	2015	2016	Aantal	Aandeel	landelijk
Alleenstaand	26%	26%	2.648	26%	38%
Eenoudergezin	4%	4%	438	4%	7%
Meerpersoons zonder kinderen	41%	41%	4.192	41%	29%
Meerpersoons met kinderen	29%	29%	2.892	29%	26%
Totaal	100%	100%	10.170	100%	100%

In de gemeente Albrandswaard wonen in vergelijking met landelijke cijfers⁸ meer meerpersoonshuishoudens zonder kinderen en minder alleenstaanden. Dit verklaart ook waarom de gemiddelde huishoudgrootte groter is dan landelijk. De verdeling is gelijk aan die van 2015 en 2016.

Leeftijd

De leeftijdsopbouw van de huishoudpopulatie, uitgaande van de leeftijd van de oudste persoon in het huishouden, staat weergegeven in tabel B2.3.

⁸ Alle gegevens in de tabellen in deze monitor zijn gebaseerd op gemeentelijke registratiegegevens, tenzij anders aangegeven. Landelijke cijfers zijn afkomstig van het CBS.

⁹ De definitie die het CBS hanteert voor eenoudergezinnen wijkt af van de definitie die KWIZ gebruikt. Het CBS hanteert geen leeftijds criterium bij het begrip eenoudergezin en telt dus ook ouder-kind relatie mee tussen volwassenen personen. KWIZ hanteert als criterium voor een eenoudergezin dat het jongste inwonende kind jonger dan 18 jaar is.

Tabel B2.3 Huishoudens naar leeftijd

Leeftijdscategorie	Aandeel	Aandeel	2017		Aandeel
	2015	2016	Aantal	Aandeel	landelijk
Tot 27 jaar	2%	2%	160	2%	8%
27 tot 45 jaar	27%	26%	2.619	26%	28%
45 tot 65 jaar	43%	44%	4.483	44%	38%
65 jaar en ouder	28%	28%	2.908	29%	27%
Totaal	100%	100%	10.170	100%	100%

In de gemeente Albrandswaard wonen minder huishoudens tot 27 jaar dan landelijk en meer huishoudens tussen de 45 en 65 jaar.

Etnische achtergrond

De volgende tabel geeft de etnische achtergrond van alle huishoudens in Albrandswaard weer, op basis van de etniciteit van de oudste persoon in het huishouden.

Tabel B2.4 Huishoudens naar etnische achtergrond

Etniciteit	Aandeel	Aandeel	2017	
	2015	2016	Aantal	Aandeel
Autochtoon	80%	80%	8.056	79%
Westerse allochtoon	10%	10%	998	10%
Niet-westerse allochtoon	10%	10%	1.116	11%
Totaal	100%	100%	10.170	100%

Bijna 80 procent van alle huishoudens in de gemeente is van autochtone afkomst en een vijfde van allochtone afkomst.

Geografische verdeling

De volgende tabel geeft de woonwijk van alle huishoudens in Albrandswaard weer.

Tabel B2.5 Huishoudens naar woonwijk

Woonwijk	Aandeel	Aandeel	2017	
	2015	2016	Aantal	Aandeel
Buitengebied	1%	0%	4	0%
Portland	27%	27%	2.680	26%
Poortugaal Noord	10%	12%	1.178	12%
Poortugaal Zuid	27%	27%	2.773	27%
Rhoon Noord	8%	8%	855	9%
Rhoon Zuid	27%	26%	2.680	26%
Totaal	100%	100%	10.170	100%

Bijlage 3. Afkortingen

Tabel B3.1 Afkortingenlijst

Afkorting	
AOW	Algemene Ouderdomswet
BRP	Basisregistratie Personen
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CPB	Centraal Planbureau
SHV	Schuldhelpverlening
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wsm	Wettelijk sociaal minimum
WSNP	Wet schuldsanering natuurlijke personen
WW	Werkloosheidswet
ZZP	Zelfstandige zonder personeel